

(86) ser 889

6

K34/82

1/83

16

H. Mohlabe.

Puku ya lefa.

Ba lapa ba bolabola pele ka go bewa moja-lefa.

Molebendi wa dithapo moja-lefa a thešu a beiwa.

1981 4233 Motho o wa hwa a áiya dithapo. Dithapo ke gore dilo téagwe. Diló tée bjale ka: Dikaparó, marumu, molamo, dilépe, bo magagane, mesebe, dikothae, dibjana le m mabélé. Ge ele ngaka o áiya le dithébéle. Dilo téeve kamoka ga téóna di bitáwa gore ke dithapo. Ge a ile a áiya diruiwa le téóna

1982 e thale dithapo. Kemaka ga téóna diló téeve ge mong wa téóna a hwile, difigaletéwe.

4234 Motho ma diyo hwa, ba swanetée go tibiáa ba bo le loko la bó mohu, ga mmógó le ba bo malome wa gwe. Bjale ge ba khobakane ke góna ba begelanago lehu la mohu ka mokhwa o we a ilego a babja ka óna. Thetoto the thale ka gare ga ngwako. The nwa bonopi bja bokhalaka the mpone molomo npó-kóbkó oele ga lehu go éta beng ba lóna. Ke gore le ge ele wena yo mogolo o ka theke wa téna ka ngwako wa mohu. Go téna ba boleko la mohu ga mmógó le ba ga malome wa gwe. Ke bóna bawe ba phuthago mohu.

4234 Motho ma diyo hwa, ba swanetée go tibiáa ba bo leloko la bo mohu

4235 Mohu o íswa mabiteng. Ka morago ga mo ba kalakate-tée mohu, ba téwa nae ka ngwakong. Bjale ke gona bontéi bja batho bo ba éalago moragó. Dikobó tée dingwe ba mo ísa natéó. Ge mohu a hwile a na le diruiwa, ba bolaya the ruiwa the the ngve ba mo felegetéa ka sona. Mokhopa wa thóna ke kobó ba mo apeáa. Madi le moáwalaawathi ba ditéhéla ka gare ga lebitla. Ka morago ga mowe ba huralla lebita ba kwatama ka dikhuru ba ngwathama, ba soba mabu ba a lathéla ka gare ga lebita. Bjale ba teotsobana, ba thóma go phúsetéa lebita. Ka moragó ga mo mohu a tha bónale ke góna ba sokologago ba phúsetéago ba eme ma maoto. Nama ya thedimu e ya lewa,

1983

marapó a yóna a khobakanywa a beiwa godimu ga lebita. Ba re ke thona the ruiwa there go felegetátéego ka thóna.

4236 Theila: Ka lóna tšatši lewe mohu a hwago ka lóna batho kamoka ba naga e ba iléla. Ke gore mediro kamoka a ba fome ba thwa ba kutée gae. Bawe ba bo moteng wa mohu ba fifaletšwe. Ga góna thelo thewe ba ka thebolabolago ka baka la gore ba the thellong. Ba dutši ka go thonama.

1984

4237 Maemong: Basadi ba bo mohu ba ba gona pele ga gore mohu a ešibe lebiteng. Bjale ba bangwe ba ta ya maemong ka mabanyana ba yo lala ba rimamile mowe. Basadi thello tha bóna the ka lapeng. Banna ba dula khorong. Ba robala mowe gona. Monna yo a tago maemong o ta ba hwetšana ba dutši kgorong. Mosadi o éméla basadi la lapeng.

4238 Go goga bathologadi goba mothologadi. Mothologadi ga gona khethologano, monna ke motholo wa mosadi ke mothologadi. Ke mowe gonago le phapanó. Ka moragó ga motšatši a mathano, ba bitša ngaka e tilo go gaba-thologadi ka ngwakong. Batswaredi ba mohu ba o retša diata. Ke góna banna ba ka kgonago go swarella bana. Ka gobane ngaka moe thešu ya alafa phifallo, banna a ba swanéla go swarella bana, ka baka la gore ba ka fetella ka bolwetši bja mohu.

4239 KaIafó ya phifallo. Ngaka e fitha e thale ka moswanyana le dithare tša yóna goba ka merithi. A re go fitha are bothoko ba bina tou. Bothoko ke tumedišo ya batho mo ba togetée ke motho. Ke gore ba bothokong. Ka moragó ga mowe ke moka ngaka e tšhuba disheta tša yóna ka lebeya.

1985

Banna ba yo oretša diata tša bóna. Diteheta tšewe di a šidiwa e ba tšhidi e ntšo. Ke moka bathologadi ba tola ka yóna thógó le maoto. Ba totša le mothologatšana. Mothologatšana ke mokokotšó o we ba kokotšago ka óna.

4240 Bathologadi ba tsogéla nokeng a thale ka mahube. Ba ya nokeng pele ga kalafo ya ngaka. Ge ba e ya ba ya ba rwele bo mamphašane ba dimati tša morula le letshego. Ba yo fitha letšibogong le legolo ba thapa. Bo mamphašane le letshego tšo šala ka nokeng, ba boya le dikhuta marama.

TM.

Nkkkk

Dikhuta-marama ke gore ba boya ba mumile meti ka dithama. Ke óna a we ba yo ba beulago meriri ka óna. Ke góna ngaka e khónago e téna modirong wa yóna wa kalafó. Maseka a bóna ke mothathe. Mothathe ke dinti téa motolo. Motolo ke mohu-ta o mongwe wa magogo.

1986

4241 Bjale go ka éala go bolwa-bolwa ka molebendi. Molebendi a nyakelwe, o dutéi a legona. Ka gobane batho ba théepela ka lenaneó 'lethéthó) la dikhomo. Ba latiéa methala ya dikhomo, ke moka ba hwetšana yowe a lebanego go lebella lapa lewe. Bjale ba mmotéa gore a lelebella. Moja-lefa o ta no dula tulong ya gwe ka morago ga mo dilo ka moka téa mahu difedile le góna e le gore o godile.

4242 Moliti wa mogo wa rotwe o leta a eja magota. The-we ke théema. The bolabola ka molebendi. Dithapo ka moka téa mohu dikhobokantéwa ka ngwakong wa mohu. Ga góna motho yowe a swanetégo go di téeya goba go di éumifa. Dita khobakaba ka mowe go dithéla ngaka e tilo difoka. Dikaparó téa mohu a di apariwi pele ga gore difukiwa ka baka la go téhaba go feléla ke bolwetéi. Molebendi ke motho yowe a lebanego ke lapa lewe.

1987

4243 Molebendi a swéla go toga mowe moteng wa bo mohu. O ta éala a dutéi o lebeleté batho ba go ta maemong. Ge go fithile motho yo mogogo, ke moka o mothabéla pudi. Ge e le gore mohu o hwile a na le diruiwa, ba thaba khomo. Khomo e we ke morogó wa baemedi ba lehu. Dilo kamoka di laolwa ke molebendi.

4244 Meriri ya pele. Mothang owe ngaka e gógago bathologadi ka ngwakong, ka moka ba boleloko la bo mohu ba phalola. Go phalola ke go féla meriri kamoka dithogong, dithogó téa éala e le matwatwadina. Ka moragó ga mowe meriri e ya goma ya mela. Ke moka bathologadi ba rwala meriri. Ba dira go téeya thebaka tha dikhwedi téé ntabe. Téhupa e a ila bathologadi ba swaneté go beulwa meriri. Ba botéa yéna molebende gore bana ba bolaya ke dinta.

1988

4245 Molebendi o ta ba fetola ka gore é nang mebéla. Go butsíwa yo mongwe le yo mongwe wa bo leloko. Le letátái lewe ba riteletéago ka lóna ba butsíwa ga mmógó le ngaka. Mola ba tebago letátái la go riteletéa ke moka ba tibile le-tátái lewe bjala bo ta nwewago ka lóna. Ka lóna letátái lewe yo mongwe le yo mongwe o swaneté go faga buuśwa e thale ka pela. Ka moragó ga moo ba llé téa go ja, ba rwala mabélé ba ya naó.

4246 Bjala bja meriri ba ngaka bja go foka dithapo. Ngaka e re go fitha ya bitśa molebendi, ya mmotéa gore ke ngaka go tśhela marapó. Bjale molebendi o swaneté go bitśa ba bakotwana ba lekoko la gabó fela gammógó le dikgadi. Ngaka ke moka e laolśla thetśhila. Ge gona le mowe badimu ba belaślago o ta ba botśa gore go swaneté go bega badimu pele ga gore bjala bo nwewe. Gape e laolśla la moupí wa meriri.

1989

4247 Dikala dikhaolwa ke yowe ditaola téa go montéha. Dikala ke dithamo téewe ba thamago mothologadi. Bjale ka tśatái lewe la bjala bja meriri diakhaolwa. Ba gona ba phalola bathologadi. Mokhaudi wa dikala ke moupí wa meriri. O swaneté go upega thethareng tha motithi o mogolo. Dikala ditoga le ngaka.

4248 Ga gona lebaka la go bolabola ka moja-lefa, kabaka la gore ba the thellong. Molebendá o ta tśwela pele le go lebella. Motho mo a le ka fathe, a bole ka pela thelemo o wa dira. Ka moragó ga thelemo tha bobedi ke moka ba dira bjala bja meriri ya mafelló. Ka bjala bjowe bja mafelló ke moka thelló the fedile. Bjale moja-lefa o swaneté go tibiwa ka lóna tśatái lewe.

4249 Dithapó ditśeiwa ka bjala bja meriri ya pele. Ka moragó go moo ngaka e laoleté thetśhila e dira gore ba ntśhe dithapó ka moka téa mohu. Ba ala mogogo ba di beya godimo ga óna. Bjale ngaka ya thóma go difoka. Ka moragó ga moo e fedité go foka, e tśeya thethengwe tha dithapó ya toga ya dula kowa thekó. Bjale ke moka go fedile bana le basadi ba mohu ba ka tśeya dithapó. Motho a swanéla go tśeya téé pedi,

TM.

1990

o swanetše go go tšeya ka thethii. Bjale tše di šalago di boetšwa ka ngwakong wa mosadi yo mogolo. Morwa yo monyana a swanela go tšeya the the tha mo lebanago. Lerumu le mote le lebane moja-lefa.

4250 Ba leloko ba khōna go nyaretša moja-lefa ka moragō ga bjala bja meriri ya mafellō. Bjala bja meriri ya mafellō a še bja ngaka, ke bja ba leloko. Bjala bjowe ke bja go (kēra) go beula ba-thologadi. Bathologadi bawe ba beulwa ka dilo, ba beula ke barwa ba mohu. Batho a ree ka go lekana, ba bangwe ba ntšha lesome le mafeleng o fa mothologadi, ba bangwe ke thethano tha mošeleng fēla. Morwa yowe a beulago mothologadi ke moka ke molaudi waka mowe lapeng lewe.

1991

4251 Ka moragō ga mo ba nwele bjala ba palakana. Ke moswana ba leloko ga mmōgō le dikhadi ba tsogēla mola moteng wa bo mohu. Ba yo bolabola ka moja-lefa. Ge moja-lefa e thale yo monyana, molebendi o ta tšwele pele le go lebella mote. Ka lōna letšatšei lewe khomo e swanetše go thabiwa. Le mohu o wa bigiwa. Khomo ewe ke ga go thobofa ba-na ba mohu. Go thobaša ke gore bana ba the tha holofēla gore ba ka ba ba tha bōna motho. Ke go riale mowe ba theke ba šula ka diata ba šumiše diata.

4252 Molebendi a swanela goba morinyi. Moliti wa mogo wa rotwe o leta a eja mafota. Molebendi o na le maata a go laola dilo kamoka tša mote owe. Bjale ge a ka thinya dilo kamoka, mothang moja-lefa a golago, o tilo fapana naš. Mafota awe a bolwabolwago a na molato. Ke gore khomo e ya hwa, ke gore e diyo hwa ka noši. Ke šna mafota awe a bolwabolwago.

1992

4253 Molebendi wa morinyi o ntšhiwa ka tha ka mafuri. Bjale batho ba bangwe ba fitwa gotwarela moja-lefa, ka baka la go the je mafota. Ge a bolaya khomo a boifi goba go rakiša. Bjale mothang moja-lefa a golago, o ta nyaka go teba. A hwetšana gore dilo kamoka o filo dira ka tšōna ka mokhwa o a ratago. Moja-lefa o ta raka molebendi bjale ka

mpja. Ka baka lewe o ta gakiva le tela a ba a tšwa ka tha ka mafuri.

4254 Ge motho a ka ntšhiwa ka tha ka mafuri, ke moka kwanō a e thale gōna. Le ditaba ba ka the ke ba ba ba tha botšana. Moja-lefa a ka the gate ka khorong ya bo molebendi wa mosinyi. Mosinyi le yēna o ta ba bjale. Ke moka go fithile lethoyō le legolo, ka gobane moja-lefa o ta laya bana bagwe gore ba the ke ba tēna ka khoro ya mokete ke mmolai a ka le bolaya. Bjale yola le yēna o ta ba bjale.

4255 Ge motho yo mongwe wa bōna a ka hwa, ga gona yowe a ka dumelago go šala a lebeletšee mote wa yo mongwe. Mothomong molebendi e kaba malome, le gona a ka theke a beya ke motho yomongwe. O ta no fēla a eya a ba tsošetša, ka moragō ga mowe ke moka ba mmotša ditaba ke moka o fēla a ba eletša.

1993

Ke moka ka moragō ga moo taba a e bolwabolwe ka nte le yēna.

4256 Molebeledi yo mote ke wa go teba ge motho a babja. Ge ngwana a babja ba swanetšee go tibiša yēna. Ke yēna yowe a swanetšee go ya ngakeng. Ge molebendi a ka fo nyaka tša bose fēla tša go baba a the ke a di nyaka. A ka theke a kwana le mothologadi. Tšhalete ya to laola o ntšha ya gwe. Thepa yōna e ntšha ke mothologadi. Thepa ke gore thelo thewe ngaka e the nyakago mabapi le kalafō ya yōna. Ge lapa lewe le thena thelo, gona molato o ta šmēla moja-lefa ke yēna yowe a swanetšee go ta go lefa ka morago ga moo a dutai tulong ya gwe.

1994

4257 Motho o wa hwa o šiya melato. Melato ewe ge e tibiwa, molebendi o na le maata a go fa ba belaedi. O bolabola le motholo, a kwana nae ke moka ba lefa melato ewe. Moja-lefa ba ta mo thalošetša mo a godile. Ge ~~ka~~ go thena tha go lefa, melato ka moka e ta šmēla moja-lefa. Le ge molebendi a na le thelo, a ka the ke a khōna go ntšha. Theema there, lapa a leji lengwe. A diile go tala di taletšee mong wa tšōna. Ge a godile yēna mong o swanetšee go lefa melato ewe ka moka ga yōna.

4258 Molebendi a ka ntšha tha gwe a lefella moja-lefa. Ka go riale mowe ke gore mothang a golago o swanetše go fa molebendi thelo tha gwe. A mo lefelle ka thephiring aowa, diqhadi ga mmogō le ba bangwe ba leloko ba swanetše go ba gōna. Go eleletša ka moswana ge a gona ba the ba khonē go mo ganetša.

4259 Khaitšadi ya mosadi yowe monna wa gwe a hwilego. Le yēna a ka lebella lapa la yowe khaitšedi ya gwe. Bana ba yowe khaitšedi ya gwe ge ba molebeletše bare malome. Ge yēna a ka tshinya dithapo, a gona molato. Molato wa gōna ke gore yowe motogolo ge a godile, a mo fe mosadi. Dilo tše la a di llogo di ta ballwa mo nyalong.

1995

4260 Ge mohu a ka hwa a be a tha kwane le bagabō, mothologadi a ka theke a lebella ke motho. Bjale ka baka lewe o ta tšhabēla ga mogadibō wa gwe. Mogadibō wa gwe o ta dira gore ba leloko la bo mohu ba khobakane mowe lepeng la mohu. Ge ba khobakane o ta ba botša gore ke bōna yo mogadibō, o re na ke yēna wa mang. Bōna ba ta mmotša gore ke lešaba la go. Le a nkhašela, ba re wena o ka bōna gore o ka dirang ka lona. Ge gona le ditaba gōna o ta no re botša re tata re go kwīša tšōna. Ka go riale mowe ke gore khadi ke yōna e we e swanetšego go ba molebendi. Ditaba ka moka ba swanetše go botša yēna pele, e be yēna a botšago ba leloko la bo mohu.

1996
4261 Ka moragō ga mowe, ge gōna le bjala goba go bolailwe khomo, banna ba leloko ba swanetše go no ba bjale ka batho ba šele. Motho a swanēla go ba le mofofēla-teng. Mofofēla-teng ke gore a nyaka go laola. Khadi e ka mo raka bjale ka npja.

4262 Molebendi a ba fo beya motho fēla. Go lebella mote a fēgo robala le mothologadi fēla. Motho o no dula gae gagwe ke moka mo bosele a ya a ba tsošetša le go mmotša ga gona le taba. Ka ga riale mowe Ra-mogolo a ka lebella mote wa mogolo. Ngwana wa Rangwane a ka lebella mote wa Ramogolo. Ngwana wa Ramogolo a ka lebella. Khadi e ka ~~xxx~~ lebella mote wa kgaitše-

di ya gwe. Malome le yéna a ka ba moledi wa batogolo.
Motho yo mongwe wa leloko le yéna a ka khetiwa ya ba molebendi
wa mote.

1997 4263 Dikhuri ge di beya moja-lefa ba dira monyanya. Ba
tibiśa ka moka ba leloko pele ga gore monyanya o diriwe. Ba
khobakana, bjale moledi wa moja-lefa, a ba botśa gore ngwana
o gudile. Ka go riale mowe ke nyaka go mofa tulo ya gwe.
Ke moka ba dumelana naś. Bjale a śe ngwana wa moja, o swanetśe
go dula ka mokete. Bōna ba ta fo mo fetola ka gore go teba
wena. Ke a le tibiśa gore ka moswana ba swanetśe go śna mmela.
Ke ta goma ka lebotśa letśatśi la go śila.

4264 Mosadi yo mongwe le yom mongwe wa leloko lewe, o
swanetśe go śna mmela. Ka tśatśi lewe ba ta ya go ka lōna
ba swanetśe yo ya ba rwele diphafana. Moledi wa ngwana o
thaba khona. Pele ga gore go nweve mabjala le go ja nama,
ba swanetśe go śupa moja-lefa gare ga batho ka moka. Moja-lefa
o dula gare ga batho le motseta wa gwe. Bjale moledi o śma
pele, a ba thalośetśa ka mokhwa o a goba a swere ngwana ka
ōna. Ga mmōgō le go mmotśa melaō ya go phieśana le mote.

1998 4265 Ka moragō ga moe moledi a bolabotśe, bjale yo mongwe
le yo mongwe o swanetśe go śma a laya moja-lefa yowe. Toyo
e kholo ke gore a rate batho, le gore yo mogolo a ne pele-
nkgo. Pelo-ngko ke gore wa hwetśana ba lle ba feditśe, o
khole gore ba feditśe o theke wa re ba filo nkona. Ka baka
la gore ba filo nkona go baka lehufa. Bjale lehufa le baka
gore motho a theke a khōna go śoma melato ya mete ga mmōgo
le medirō. Ka go riale mowe a śe yōna kagō ke go ruta. Ge
mote o ruta ke moja-lefa, ga gona molato. Fēla dikhaka di
taya le megwere.

4266 Badimu ba tibiśwa tśatśi lewe la moja-lefa. Monyanya
o mongwe le o mongwe pele ga gore o diriwe, mong wa monyanya
o swanetśe go thepele le bore -a-teba. Bo-re-a-teba ke
dingaka. Bjale ke tśōna tśewe di swanetśego go mo fa ditela
tśa go śuiśe mokete. Ge go swanetśe go iwa badimung pele

ke tšona tšewe di swanetšego go ba botša. Le pheko ya go hupa mpherefere o we fiwa. O swanetše go dira ka mokhwa owe ngaka e mmutšitšigo ka ona.

1999 4267 Moja-lefa o tibile ke mang le mang. Ke moka go fedile bjale ba tšena dijong. Moledi a ka theke a togela moja-lefa. O swanetše go tšwela pele le go mo laya melaō. Moja-lefa a ka theke a dira the thengwe ma nte le moledi. Wa bōna moja-lefa a nyatša moledi, ke gore a ka a šōma modirō wa gwe ga bote. Mothomong o ile a diyo kotywa ge a ta togela tulo ya moja-lefa.

4268 Moledi o swanetše go thaloša dilo ka moka tšewe a ilego a di šumiša. Ka morago ga moo monyanya o fedile, ba ta goma ba bitšwa gape ke moja-lefa. O ba bitša fela ge a ile a faoana le moledi mo a tha khone go thalalošetša moja-lefa. Fela ge a ka mo thalošetša ba kwana, a gona taba. Batho ba bitšwa fela ka baka la diphapanō.

4269 Moledi ge a ile a theke a khōna go lebella dilo tša moja-lefa, moja-lefa a ka theke a kwana nae. Ka go riale mowe ge ba dula moteng ka o thii yo mongwe o swanetše go roba a yo aga wa gwe mote go šele. Khanthe mo a ile a lebella ga bote, o ta ba papago moja-lefa go ga thafelego.

2000 4270. Khadi e ka beiwa go lēla moja-lefa. Mothepa yo mongwe le yo mongwe o swanetše go bikiwa. Bjale khadi ewe e swanetšego go ba molebendi wa moja-lefa, o khopelwa bogadi bjagwe. Monna wa gwe a mo lokolla. Taba ya go tšeya khadi e le moteng wa yōna e boima kudu. Ka baka la gore monna yola a mmikilego, o boya ka moteng go tilo beakanya melaō ya gagwe. Bjale ka baka lewe ba swanetše go beya ba bangwe, ba go mo lebella gore o thepediša ditaba ka molaō. Ge monna wa gwe a pherekanya ditaba, ba ta mmōna ke moka ba mokhla.

4271 Peō ya khadi ke ge ba leloko lewe le šabetše. Bjale ka go riale mowe ba lealea, ba bōna gore gōna mokhwa owe ba ka dirago ka ona, ke gōna ba mmeya. Bjale ge gona le bawe

2001

agišane go nabō, ba ta mmotšea gore wa bōna nōga o botšea ba. Nama ya beta e a pongwa. Le bōna bata ba botšea gore m te go swa ya ba batagani. Thōka ya khole a e lamolele thelō. Ka go riale mowe re re lethušeng ka go lebediša mosadi yo. Ke moka ba kwana nabō.

4272 Molebendi wa taweng. Molebendi yowe o swanetše go thompha ke mosadi yo mongwe le yo mongwe wa mote. O swanetše go khala di ōmane. Le yēna molebendi ge a bōna gona le taba e e mo fapantšhago, o swanetše go botšea yēna mothologadi yo mogolo. Mothologadi yo mogolo le yēna o ta mothušea go khala bana. Dilō ka moka dilaola ke yēna molebendi ga mmōgō le yēna mothologadi yo mogolo.

4273 Ge go ile gwa fitha baeng ba bagolo, ga bo ta thellong. Molebendi o swanetše go tibišea mmago moja-lefa. Bjale bōna 'bedi ga bōna ba swanetše go rera mabapi le go thabēla baeng thelō. Bjale ge ba kwane, mmago moja-lefa, o bitšea mosadi yo a molatšlago. O tilo mmotšea taba e ya thalēlō ya baeng. A ka theke a bolabola thelō, taba kholo o to fore go teba lena bagolo. Ke moka go fedile, baeng ba ka thabēlwa.pudi. Klogo yōna ke nonyana a ba a dule thopa.

2002

4274 Molebendi a fiwi thelo ka morago ga tulo ya moja-lefa. Moleta mogo wa rotwē o leta a kaj ija mafōta. Moledi le ge a ile a thebe lešaeadi, mothang a fang moja-lefa tulo ya gwe, a fiwi thelō. Thewe ba ya go ba the dira, ke go laya moja-lefa. Ba mmotšea gore a theke a latha mokhalabje yo. Ke papago o ta go ruta melaš le mokhwa wa go swane mote. The thengwe le the thengwe thewe the go gakantšhago o botšea yēna mokhalabje yo. Thešma tha moledi. Ke nna mametšea dikwilikwiti, ke metšea le dipotokwane tšea ditšhukudu.

4275 Thalošo ya thešma. Ke gore thejedi tha khošī, ka baka lewe a ilego a dira bobote, o tha ta tšwela pele le go ja, ka gobane moja-lefa ge a bolaille khomo goba pudi bjōkō go ta ja yēna. Dikwilikwiti ke ge thelō the feta mogolong. Dipotokwane ke tšewe khošī e mo fago. Kuđu ke mare a khošī.

2003

TM.

Tšhukudu ke yéna mong morena. O ta metša dikwilikwiti go rithéla a e ya lehung.

Theila goba monyanva wa lefa.

4276 Ge monna a hwile go na le theila. Theila ke gore motho yo mongwe le yo mongwe wa mmoto owe a swanéla go šona mafemong. Le motho yo a dulago kholé nabó bjale táhemo ya gwe ya ba e lebane le ba mmoto owe, a swanéla go lema. Ge a ka no lema a na molato. Féla a ka theke a lema o swanetše go boifa. Ka baka la gore ba bo mohwedi, ba tare ga gabó lehu a le góna.

2004

4277 Motho mo a hwile o bigiwa mošate. Ge e le gore o hwile mmotong wa ntona, ba bo mohwedi ba swanetše go roma motho wa go tibišs gore ka mono rena a ra diša. Ntona ewe ke yóna e ta yago e tibiša ba mošate.

4278 Batho ba iléla mohu matšatši a mathano. Ke gore matšatši a we mathano a ba e go lema. Matšatši a we ke matšatši a theile. Ge go kare ka tšatši lewe la bothano ngaka ya go alafa lehu ya theke ya ta, góna theila the ta tšeya matšatši a ntabe. Monna goba mosadi go fo swana, ba ilélwa matšatši a mathano. Ka letšatši la ntabe batho ba šele ba ka ekéla modironé ya bóna. Go gopolwe gore nka noragó ga kalagó.

2005

4279 Khoši mo e hwile. Theila tha khoši the tšeya lebaka le le telele. The a dira matšatši a lesome, le ge e le mohumagadi. Ka letšatši le lesome ba bitšangaka e tilo alafa lehu. Thiila tha khoši ke tha naga ka moka. Batho ka moka bawe ba dulago mowe nageng ewe, a ba swanéla go ya mafemong a bóna go lema. Ba dula óne matšatši a we ba léla mong wa bóna. Ka moragó ga mo ba alafile lehu, ke góna ba ka yago go lema. Ba leloko la ka mošate bóna a ba e, ba tha lla lehu la mong wa bóna.

4280 Thelló tha khoši the ndiwa ka bo malešapane. Ge khoši e khwile, magoši a we e agišanego nabó ba tibišwa. Bjale ka mo nageng ya gešú. Mothabe a hwa, ba ga Mothabe ba swanetše

go tibiśa ba ga Mametśa, ba Makhutświ le ba ga Thebela le ba ga Maśiśimale. Khośi e ngwe le engwe e tśwa e gapa khomo ya go ya thellong. Ba ya ka thethōpha the thentśi tha banna. Khomo ela ba tśwago nayō e a ruiwa, ba ntśha engwe ya mo-gae, ba ba fa yōna ke moka ba bolaya yōna. Mauśwa ōna ba tha a fagēla ke beng mote.

4281 Ge khośi e thatśwe e gapa thelo. Mowe molato ke wa khośi e we. Ba ta mo fagēla mauśwa, morogō ba mo śebetśa ka morogō wa mokhuśa. Le yōna a ka theke a belaśla, ka gobane mokhuśa ke yōna nama ya basadi.

2006

4282 Dikgośi tśewe tśa go ta thellong tha khośi ya mohu, a dite tśatśi ka lethi. Ba no ta ka go latelana. Le ge ba fetśe ba alafile lehu, ba nota. Thellō ke tha go dira gore mang le mang a tebe gore motho o hwile ke moka re ka the tha tsoga re mmone. Bogologolo e be ba re o rwele ke phiri. Go hwa ke lentśu lewe la go ba letha śumiswi. Ba bagolo bōna e be ba le śumisa. Khośi e ba ta lala ba lla thellō bośego kamoka le mothegare. Ge letśatśi le rēma khalaka ke moka le retha leya topa. Ke gore batoga ba bośla magae a bōna.

4283 Moemong. Lentśu le, le śupa go śmśla mohwedi. Tśhekediśanō ke gore ge o ile o śmetśe mohwedi, o swanetśe go butśiśa mohwedi gore la ja keng. Bjale mohwedi o ta thalosa ka mokhwa owe motho a thabegilego ka ōna. Ke moka yola o ta re modimu o phala baloi, ka gobane o bolaya motho a gudile. Ke moka ba thōma go śekediśana ka lehu la mohu. O ile

2007

maemong go śekediśana le mohwedi. Mowe tśhekediśanong ya bōna bare motho a diyo hwa ka lehu la gwe, ba diyo molōya.

4284 Tśatśi le ba gōgago bathologadi ka ntong. Bathologadi kamoka gammōgō le bana le banna ba phalola. Go phalola ke gore go beula meriri ka moka. Thōgō ya śala e le twadimē, ke gore le meriri a e bonale. Meriri ewe e ta melago, ba e rwala. Thwalo ya meriri ke gore a e keriwi. Ge e le khośi,

batho ka moka ba naga ewe, ba swanetše go phalola le go rwala meriri. Ba phaloléla mong wa bōna. Le gōna meriri ba rwaléla mong wa bōna.

2008 4285 Bjala bja khoko. Ka pelanyana ge baemedi ba dutéi ba thale mowe thellōng, go sídiwa mmela. Ka moragō ga moo ba áitše, ba phakiša go dira bjalanyana. Bjalanyana bjo khoko, ke bjala bja bakhekolo. Bakhalabje le bōna ba nwa féla ba khopela bakhekolo. Bjala bjowe bja khoko bo fūna theō ya mohu ge a tha téwa go bélega. Ngwana o teya ke bakhekolo féla. Mokhalabje wa bōna a téna, o téna ka tumello ya bakhekolo. Le gōna go ta ba gōna le the the tawentšego. A go fo téna mokhalabje féla, aowa go téna mokhalabje wa ngaka. Ka moragō ga moo ba feditše go fala khoko, ke moka baemedi ba lekošo ba palakana.

4286 Lebaka la thwalo ya meriri. Thwalo ya meriri a go tibiwi lebaka le dikhwédi. Ba laola féla ke meriri ge e godile e bile e tetše dinta. Ka baka la go longwa ke dinta, ba swenetsáax to botša molebendi, gore bana ba bolaya ke dinta. Thōgwana tše téa bōna o ta hwetšana dire matai go-boo!!

2009 4287 Molebendi ke yéna yowe wa swanetšego go dira ditibišo. O ta tibiša baleloko ka koka gore bana ba bolaya ke dinta. Ka go riale mowe re éna mmela wa bjala bja go thoba bana meriri. Bjala bjowe bo bitšwa gore ke bjala bja meriri. Bjala bjo ke bjala bja ngaka, ka gobane o tilo thakola bathologadi dithamō. Mothang ba síla mmela ba tibišwa. Mothang ba riteletšego ba tibišwa. Tibišo ya mo ba riteletšax ke tibišo ya mafellō, ka baka la gore ba ta ba teba gore ba ta nwa neng.

4288 Bjala bja meriri ke bja ngaka. Ngaka ba e tibiša tšatši le ba ómélago. Ke gore ge ba ometše lehono, ka moswana bo a nwewa. Ka moswa yo mongwe le yo mongwe, o wa peya tša gwe e thale ka moswanyana. Ka moragō ga moo ba llé téa

go ja, ke moka ba wela tela ya go ya mowe ~~kax makh~~ thetshila the nego nthe. Diló ka moka téa mohu di a fukiwa. Ka moragó ga moo yo mongwe le yo mongwe o tópa n thewe a the nyakago. Mongwe a topele mongwe, o etopéla ka nofi. Diló tée téa mohu di bitšwa dithapó.

2010

4289 Ba šupa ngaka bjala. Ka moragó ga modiró wa go phalola bathologadi la bobedi le go topa dithapó. Ba šupa ngaka bjala bja yóna. Bjale e ba laéla gore ba bo rwale bo tšwele kante. Pele ga mediró ewe ka moka bakhekolo ba tsogéla mowe bjala bja thetshila bo nego nthe. Ba yo nwa bjala bja diphiri. Bjala bjowe bja diphiri, ba kga ga na kowa bjaleng bja thitshila. Bjala bja diphiri bo gopotša ge ngwana a godile ba motegetša mothateng. Bjala bja meriri ke moka ngaka e a nwa. Batho ba ba tetšego ke bokhopedi ba khopéla ngaka.

4290 Bjala bja thetshila. Bjala bjo bja meriri leina la bjóna le legolo ke thetshila. Meriri ba nora gore ba yo thoba meriri. Ba leloko mo ba eta mowe bjaleng bja thetshila, ba tšwa ba rwele mabélš. Le bóna ba swanetše go šmela ke ya bóna pitša. Ge ngaka enwa kowa le bóna ba nwa kowa.

2011

4291 Bjala bja thetshila a bja tšwanéla go tefa. Go nyaka gobane e be tetaa. Tetaa ke gore go dula ka go swaba, bjale ka ge bjala le bjóna e le bjala bja maswabi. Lentšú le tetaa le šupa go the bolabole. Bjale ge bjala botefa o ta o kwa ka magana, ka moragó ga magana ke mašata. Bjale a bja swanela gore bo tefš. Ge bo ka tega ba swanetše go fo tšhela meti gore bo fele bogale. Ge motho a e tšwa bjaleng bja thetshila o ka re o tšwa kante.

4292 Bjala bja thetshila ke monyanya. A še mong monyanya wa lethabó, ke monyanya wa go thakola bathologadi dithakola. Batho o ta no hwetšana ba dutši ka go thonama, ba gopola mohu gore ke gona e le moka re ka theke ra teoga re mmone. Bjale bjala bjowe bo phumula thetshila. Bawe ba ta šalago

ser 889

ba rwala meriri ya mafellô, ke bathologadi. Bontéi bja batho ba fo ntéha phogô féla. Phogô ke gore go beula ka gare ga thogô.

4293 Bjala bja meriri. Bjo ke bjala bja meriri ya mafellô. Ge mohu a hwile ka thelemo the, ba tilo bo dira ka thelemo tha bobedi. Ge motho a gopudiáíéa ke gore nka morago ga thelemo le dikhwedi ~~xxx~~ tée ntabe. Ka gobane bo diriwa ka moragô ga punô, ka lebaka la madula gae. Bjala bjowe ke bja go phumula megôkhô ya bathologadi. Ka lóna letsátái lewe bathologadi ba yo lala ba robetée le banna bawe ba ba ségetéego.

2012

4294 Ka moswana ba ta teoga ba thaba khomo. Bjala bja meriri ya mafello, ke monyanya batho ba keteka mokhanyi o wa khanya molato a o góna. Moependi wa dikhoé ke mo ependi. Ke gore dikhopolo téa bóna dire mohu o bodile. Lebaka ka moka e be ba the tawara thetho, ka baka la gore ba ka theke ba kadimana mohu le go bóla a theú a bóhe. Taba ya bobedi le go téhaba go thegiwa ke batho. Bjale go fedile mohu ba ta mo gopola ka go mmege tée dingwe ka thelemo.

4295 Khomo e we e thabiwago, khomo e e thabiwago ke khomo ya go áiya mohu. Ge mohu a tha áiya dikhomo, ya ba ona le dipudi tée a di áilego. Pudi goba pudi tée pedi di a bolaiwa. Le yéna mohu ba swantée g mmege. Ba bega ga mmogô le tée di sétéego gore di tié ke phefô. Le bana bawe a ba áillego le bona di ba tewalle.

2013

4296 Ge mohu a ile a re mo a e hwa, ya ba m'bélé ga góna. Ge a áile dikhomo, ba swanetée go rekiáa khomo e ngwe, ba réké téa go dira monyanya owe wa meriri ya mafellô. Ntona ya mmoto owe ba swanetée go mo tibiáa. Ba mmotéa ka gore bjale ka ge re ile ra go botéa mabapi le lehu la mokete, ka moswana ro (kéré) go thoba bathologadi meriri. Ge a na le lebaka a ka noya, féla ge lebaka le the góna, a ka no roma motseta wa gwe. O bóna ka mokhwa o ba dirago ka óna, le go lebella

TM.

bawe ba nyakago go thinya. A na lentšu le go ganetša tšewe
ba dirago.

2014

4297 Ge ba ila ba thaba khomo, ba ntšha le-thakori ba iša
mošate. Morumiwa wa motseta ba mo thégéla ya gwe nama. Ka
mora, o ga moo modiro owe wa bōna ge o fedile, ke moka motseta
o wa laéla, o boéla gae. Ge a fithile ke moka o ta thalošé-
tša ntona ka mokhwa owe monyanya wa māriri o thepetšego
ka ōna.

4298 Khomo e we e bitšhiwa thobošo. Ke ya go thoboša bana ba
mohu ga mmōgō le ba leloko lagwe. Ka tšatši lewe la khomo ya
thōbošo, yo mongwe le yo mongwe wa leloko o swanetše go ba gō-
na ba yo thōbōga mo-wera wa bōna. Ge a na le basadi ba babedi
ya ba o šile dikhomo, ke lōna letšatši la ba ba abaganye.
Dikhomo tša go abaganya ke tša go tiya thōgō ya mong mohu.
Dikhomo tša basadi di na le malapa a tšōna. Ge go ile gwa
fapana, ba swanetše go iša taba khorong. Khoro e ka theke
ya makala bjale ka ge ba ile ba mmotša le go iša le thakori.

2015

4299 Lethakori ke thebegō. Thebegō ke go tibiša gore ke
bolalle tha gofe. Le ge o tha ka wa bolabola, bōna ka methō
ba ta ho ba ba bōna gofe o bega fore o thabile khomo. Ba
ta šitwa fēla gore e thabetšweng. Bjale mowe go nyaka gore
a somé. Go soma ke gore go thaloša ka mokhwa o taba e ilego
ya thepela ka ōna. Mosomo ke wa go bega. Bjale ka mokhwa o,
moesadi o thōta bjala a fetša ke moka a tšhēla pitšana a yo so-
ma monna gore bjala bjo la bo fedile go thotiwa. Pitšana ewe
ke ya mosomo.

4300 Molwetši o wa ōkiwa pele ga gore a hwé, ba teošetši
ba molwetši ba ba gōna. Bolwetši bo a begwa, le ge ba ka
the ke ba mo alafiša. Ge o ka theke wa bega bolwetši, molwe-
tši a ba a hwa, ya ba gona o ba botšago, ke phōšō. Ba ta go
butšiša gore naa o be a babja, wa dumēla. Bjale o diretšeng
ge o thaka wa re botša. Mothomong e be re ta ta a re botša
tha ka ganong gagwe. Ka baka la bo the ba tibeše mowe gago,

bare a diyo hwa o diyo bolaya. Le ge go the bjale dita no go swanêla.

2016

4301 Lehu la go makatša ke lehu la go fo hwa ka nte le ga go babja. O thwa le motho a thabile ke moka ka moswana ba go bega lehu. Ge ba butšiša ba hwetšana le bōna beng ba gwe ba maketše, ba bile ba tha tebe gore molato wa mohu keng. Ka makalō ewe ya bōna, ba ba ba dira gore ba téame ba o kwa gore molato keng.

4302 Motho o fo rōbala naš a thabile, bjale ka moswana ge bosele, ke noka wa tsoga, wa mo éiya a tha bobetše. Ka moragō wa no bōna letsatsi le thaba le thatemêla. Ka moragō wa ba wa re motho yola o bōbala ka mokhwa mang. Wa ba wa boêla ka ngwakong go mo tsoša. Ge o fitha o mmitša ka leina a theke a go araba. Ka moragō ga moo ke moka o thōma go mo šikinya. Ka moragō ga mowe ke moka mo a re o mo khurupulla kobō, ke moka o hwetšana gore o hwile.

2017

4303 Ge e le mosadi yowe a tholegetšego ke taba e we, ba fo o kwa ka mokhaši. Basadi ba bangwe ke banna, ka gobane ba khōna go beta pelo. Ke moka ba bitša monna yo mongwe gore ta o mpantšhe. Monna yowe ke yēha a tago go khōna gore motho yo o hwile. Ke moka ba thōma go roma batho ba go téama ba tibiša ba bo mohu.

4304 Dipolabudišano tšona di swanetše go ba gōna. Bjale ba go téwa go šele gammōgo le batewadi ba mohu, ba tare le diyo bolaya. Ba la le bōna ba ta theka ba gamola le megō-khō. Dipolabudišano tša bōna di ka theke tša khōna ke motho. Taba kholo ba swanetše go di emiša, ba boloke mohu pele. Ka moragō ga moo ba mmulukile ke gōna ba ka khōnago go ba ba bolabudišana ka taba ya mohu. Tamolo ya bōna ke gore ba bee ba tšwe baš ngakeng, ngaka ke yōna ewe e ta ya go e ba lamolanya.

4305 Bjale ka Marebole, ke mosadi. Go ile gwa hwa monna wa gwe Maphuphe pele. Bjale Marebole o be a thena ngwana.

2018

Ka go riale mowe ke gore ke moopa. Bjale ka moragô ga lehu la monna wagwe, ba beya Makwapeng gore a sale a lebeletse mote. Makhopeng a thoma go ba makhapa. Makhapa ke gore thetshila. O be a tha dule le khorong. A no tšama a bina dikoaša tša gwe tša botafila bjagwe. Mosadi a napa a lebella tša mote wa gwe ka noši.

4306 Lehu la Marebole. Pele ga gore a hwe, o ile a tšeya basadi ba babedi. Ba ba ba ba le bana. Ka moragô ga mowe ke moka a hwa. Le hu la gwe le ile la makatša batho. Ka baka la gore ba mote ka moka ba ile ba teoga, bjale yena a theke a teoga. A ba ka bathokoméla ba ile ba no gopola gore ke a bona o tsogetse mogongwe. Ba bona letšatši le thatamela. Dipelo tša bona tša thoma go tšhoga. Yo mogwe wa basadi a ya a bula ngwako a hwetšana a robotse.

2019

4307 A thoma go šikinya, a kwa gore motho o omile. O ile a goma ka tha ka nthagô, a ya a bitša Ntšhobjane. A re ke maketše mokhekolo a teoge ka goriale mowe kere koris o moontšha. Ntšhobjane a ka a makala ka gobane mabana a thwele nae, ba enwa bjala. Fela letswalô lagwe le ile la tiya ka mokhwa owe a bōnago mosadi a tšhugile ka ona. O ile go fitha a bula lebati, a phaya kobô, a hwetšana gore motho o hwile. Ke moka a tswalla lebati.

4308 Ke morupi wa the tšhoga, the tšhoga maeba. Dikhaka tša tšhoga di bone. Monna a thoma go nyakišiša banna ba gabô. Le bona ba makala ka mokhwa o ba thwelego ba enwa bjala nae a thabile. Bjale re ka diyang, rena re tšere dinoka, ge e thogô e na le beng ba yona. Ka goriale mowe le swanetše go tibiša batswadi ba gwe.

2020

4309 Ba roma motho wa go tibiša batswadi ba mohu. The o ba botše rena mono motho yola wa bona o rwele ke phiri. Morumiwa a ya a fithetša mantšu awe ba mo rumilego ka ona. Bjale ba thoma go mutšiša gore molato keng. A re le nna a ke tebe, ke maketše ka mokhwa o le lena le maketšego ka ona. Mohomong bona ba ta ya ba le thalofetša thehu tha motho yowe.

4310 Batewadi ba mohu le bōna ba tibišana. Re kwa ba ga Mohlabe ba re motho ~~gaxx~~ k yola wa lena ba thabile bjale ka khomo. Yo mongwe wa ga Pópela a re molato keng ka gobane mabana ke thwele ga na kowa re enwa bjala nae a thabile. Ga go motho le ka othi yowe a ka go fetolago. Taba-kholo re swanetše go ya ro o kwa gore ba mo thabile molato wa gwe e le eng. Ba tswikela ba ya mowe bogadi bja ngwana wa bōna.

4311 Ba thōma go bolabudisana mohu a thale ka ntong. Pela ga polobudisano, ba ile ba ba begela lehu la ngwana wa bōna ka mokhwa o ba ilego ba fo hwetšana e no ba thetoto. Bjale Mapópela bare, re a kwa a re kwišiši, ka gobane motho a ka theke a fo hwa mante le bolwetši. Ka goriale mowe lena ke khomo ya lena, le diyo thaba. Motho ge a thabile khomo o e thabela go ja. Ka goriale mowe lena le ka ja bjale ka ge le bolaetše go ja. Ka goriale mowe ba gana go boloka mohu.

4312 Ditaba di ile tša ba boima kudu. Mapópela ba fa ba-khonyana gore, khomo ke thelo the the bo tsogago the hwile. Go bjale ka ngwana le yēna o fo teoga a hwile. Motho yo mogolo e šu re bōne taba ya mohuta o. Khomo le yōna e ya thōma ya babja, ka moragō go mowe ke moka e ya hwa. Ge o ka fo bōna e teoga e hwile, e boalle ke baloi. Baloi bawe ba teoga molwetši ka khomo ewe. Ngwana o tsoga a hwile, ka baka la go bolaya ke mmagwe ka letswela.

4313 Ba ga Mothabe bare mowe le molobolago le a kwala. Bjale taba ya mohu yo ruri a re tebe gore molato ke eng. Ga gona motho le ka othi yo ba ka rego go nyele mang mo, a dumela gore go nyele yēna. Bjale monna yo mongwe wa Mapópela, a re, re a bōna gore ba diyo mmolaya. Bjale a re lethetšeng dipolabolo ka moka, re iše mohu ga gabō. E ta re ka moragō re ta khōna re šala re bolabola.

4314 Ba iša mohu lebiteng. Ba ntšha mohuta o mongwe le o mongwe wa mabelé, ba mokhupariša. Ba mmotša gore o seke wa swara ditogolo tša gago matšogō. Dilō tše ke tšewe o di šilego. Le bōna ba šale ba lema ba hwetšane mabelé bjale

2021

2022

ka ge le wena o be o wa hwetsana. Ba tshaba gore ge ba ka theke ba dira bjale, bana ba ka theke ba budusa mabéle. Ka gobane o ta ba a tugile le mabéle a we. Ka moragó ga tšewe ke moka ba mo rwala ba no ísa lebiteng.

4315 Ka morago ga moo ba molukile, ba goma ba boya ka gae. Bjale Mapópéla bare, re botšeng gore molato wangwana wa rena, ge a thabiwa keng. Bjale re a šitwa go bolabudišana na beng ka baka la gore le a re bōna re mo megokhong. Ba ile bare

le a kwala féla megókhó ya lena ke ya leféla, ka baka la gore le diyo thaba. Mogókhó wa khomo ke wa e e hwilego ka bolwetši. Khomo ya go thabiwa a wna megókhó.

2023

4316 A ba ka ba ndišana gabote mowe thellong. Ka moragó ga moo ba bulukile ngwana wa bōna Mapópéla ba toga ba boela magae a bōna. Thelló the lla ka beng ba thōna. Bjala Mapópéla a ba ka ba lla thelló tha ngwana wa bōna. Thelló go ile gwa šala go lla bakhšnyana féla. Khoša ga e thena meropo ke mantakalana. Mantakalane ke gore bana ba nthweba fofa le ménéméne ba fofa. Khanthe ge yéna mong manthwe yéna mong a le gōna le ménéméne le ka theke la bo gōna.

4317 Ka moragó ga beke ka beke ya bobedi, Mapópéla ba goma ba boela. Bare re nyaka go teba molato wa ngwana wa rena gore le mmolaetšeng. Ba ga Mothabe bare a re tebe theló ka lehu la mohu. Gōna go lukile re swanetše go gatana diréte. Ba re go lukile go dula re sotolana ka maithó a mahubedu a go bote.

2024

4318 Mapópéla ba ile ba ntéha tha go ya ngakeng. Ba beelana letšatši la go ya ngakeng ba kwana. Ba boela magae go apeya dipoba. Ka téatši lewe ba go beelana ka lōna, ba ya ba gathana mola moteng wa mohu. Mapópéla ba re rena re lukile bjale re ka thōma. Ke moka ba napa ba gatana diréte. Go kwagala gore ba ile ba fitha mowe ngakeng ka tšatši la bobedi.

Letšatši lewe bailege ba g toga ka lōna ba ile ba robala teleng. Ka letšatši la bobedi ba tēna letšatši le diketše. Le lōna tšatši lewe a ba ka ba tena ka moteng wa ngaka. Ba ile ba robala lefokeng khaufsi le gōna.

4319 Ka moswana ba tsoga ba tena e thale ka moswanyana. Waga ewe go dulago ngaka bare ke Therolorolo. Mong leina la gōna beng bathoka bare ke Nyangapakwe. Ba fitha ba dula khorong. Ke moka ba iša maduma. Maduma a bōna a ile a - mogélwa. Bjale ba dula ba letetše yōna ngaka mo e tilo ba laola.

2025

4320 A tšwa ka ngwakong ngwana wa mothoka a the themile ka dithomo tša bongaka. O ile a fitha a ba khogiša motéoko ka moka ga bōna, a goma a bošla ka ngwakong. Ka moragō ga moo ba tha dutši ba lebeletše molomo wa ngwako, ba bōna a bo boya ka tha ka nthago. Bjale ba thōma go makalla ka dipelong tša bōna. A fitha a la legagwana la gwe, a tšholla ditaola tša gwe. A thōma go ba beyakanya ka madulo a bōna.

4321 A thōma go fumiša, ba laolwa ba fomēla. A thōma ka go ba botša methophō ya bōna thewe yo mongwe le yo mongwe a the binago. Bakeng tha pino ya yo mongwe le yo mongwe a ba khōna. Bjale a bōna gore mowe o ba khonne, a thōma go ba botša thewe ba the tetšego. Le tšwa le fapane gae, ka baka la motho yo le norego mo le tsoga la hwetšana a hwile kante le thwetši.

2026

Ba ile ba dumēla. Bjale batewadi ba mohu ba re le bolaille, ngwana wa rena. Ba dumēla.

4322 Mokomē wa tiya b-tewadi ba mohu. Dumēlang ke lebotše, ba dumēla. Mohu ke moja-lefa mowe bogadi bjagwe. Ba dumēla. Bjale lehono mogadibō wa gwe o mmolaille. Ba dumēla. O mmolaille ka baka la gore a ya a tšeya bacadi magorong a éele. Ba dumēla. Bjale ka baka lewe, badimu le bōna ba éma naé. O ile mo a re o wa phafoga a bōna thengwe the the fweu, the the telele. Bjale o ile ge a tšhoga ke moka letewalo la gwe le

khaoga. Ke moka ke thóna thehu tha mohu thewe.

4323 Ngaka e ile ya sétha naka ya fa ba ga Mothabe. Ke moka ba toga ba boya gae. Motho a ke a ija ke batho ba éele, o no féla a ija ke ba gabó. Ba ga Mothabe ge ba téna mo nageng e, ba letéa naka e la ya go phépéla. Mapópéla bóna ba góga moditsea.

2027

4324 Ka moswana ba tsoga ba khobakana mowe moteng wa go éiya ke Marebole. Ba thóma go laudiéa ka mokhwa o ngaka e ba laotéego ka óna. Bjale ditaba di gódimu ga beng ba thógó. Bjale ba ga Mothabe ba re ke khogo e nwele nae a yóna. Bjale re nyaka gore lena ba ga makholo le swanetése go bóna gore le re thomile boloi. Bjale ka goriale mowe, le swanetése gore phumula boloi bjo bja rena. Ba ga Pópéla ba re re dikwile re tha ya gae go bolabola. Ba ba lokolla gore ba yo bolabola ka the gae.

4325 La ga Pópéla le éabetsése, molebendi wa mote Sependi. Ke yo monyana wa mowe moteng. Bjale yowe wa go baka badimu ke wa lapa le legolo. Ka mowe lapeng lewe go thóka le khogo ya lefofa. Bjale molebendi a dira gore batswadi ba mosadi ba lefé mclato o we. Batswadi bare, re a duméla féla ge re lefa re toga le ngwana wa rena. Molebendi o ile a éitwa go lokolla mosadi. Kabaka la go téhaba ngwana wa mogolo wa gwe, gore mo a godile o tilo wa naé. Ka baka la téhito e we, ba re a lefé.

2028

4326 Thepedi o ile a thakana thógó, a the tha teba thewe a the dirago. Mosadi yo we wa pelaéló ba re ke Mmamogo. O ile a kitima a leka go kolotéla lapa lewe dikhomo, dikhomo a theke a di bóna. Monna a éma godimu ga mmoto a bitéa re, Koko wee, makhutukutu a matseyaya téhanyane, a théya the thako mothaba o thotha, a téya thethako ke a retélega.

Mmitšetšeng Manabane le Thephothwane. Ba dutše ba nkakalla go toga, a ba ke ba nkakalla dipodile. Mošukutšwane wa go me-la šošong, wa go šita Mathake le Philo go raga, ba raga go bedi ba re ba theša. Ba re tilwane šala o bōna bana ba go, rena a re bakone ba šetše ba kōma. Mmamogo o nwele bjala a ukamēla bodiba are kwena e ntšee, molato ke fe bodiba, e leng thelo the meeting.

2029

4327 Manabane le Thephothwane ke bōna bawe ba gore Thepedi a lebella mote. Bjale motš o mo meletše meetwa. Makutukutu ke ge meeti a šla. Ke gore noka e tetše. Tehanyane ke gore a khokhotha dilō ka moka tšewe dilego teng ya šna. Thethako ke a retšlēga, ke gore go tobatoba, ga gobane ge noka e tetše, o ka theke wa e tsela.

4328 Thepedi o be a na lešaka le dikhomo. Bjale o itše bolebendi bja mote, o gomile o tšna ka ngwakong wa Mamogo. Dipodile ke gore go nkha. Gona le thekhukhununu the the-ngwe the we šk ba the bitša gore ke pudile. Wa the tšwarella o ta šala o nkha mmele wa go ka moka. Monna o re go bawe ba go mmotša gore a lebella mote, ba phakiše, ge ba ka molakalla (nkakalla), ba tilo hwetšana podile e nkha ka gore ga mote.

2030

4329 Ba ga Mothabe ba ile ba mmotša gore dikhomo re tilo gapa ka moka šaka lewe, ka baka la gore a o phakiši gore le fēla. Mothaba o thotš. Ke gore monna o ile ke a tšhaba gore a e mothabeng o mongwe o hwetšana noka e tetše. Ke moka a retšlēga a boya.

4330 Mošukutšwane ke mothašana, o we ba agago mete wa teweng ka yōna. Taweng ke gore mote wa go hwēla ke mong wa šna. Ka gare go šetše basadi fēla. Šošong ke le gora la mote. Bjale ka gare ga mote go metše mošukutšwane. Mote wa ba-tholagadi le gore ke mošukutšwane. Mathake le Philo ba kile

ba ba bjale ka nna. Bjale bōna ba ile ba leka go raga, wa ba éita. Ba ga féla Tilwane, Tilwane e be e le yēna mosadi yo mogolo ka mowe mo-šafeng wa taweng. Ba ile ba mmotéa gore yēn a šale a di bōna. Bōna a še bōna Bakone ba šetši ba koma.

2031

4331 Bakone bōna ke bōna bawe ba khōnago go šala šala bathologadi moragō. Rena re re mothologadi a thibelwe thefate. Bjale Bakone a ba bjale bare, a re rate dikhomo téa rena dilōba. O hwetšana monna a e thwa a šetše mothologadi morago, re ke mosadi wa geše, o téerwe ke dikhomo téa gešu. Ke Bakone bawe batho ba morakō. Marakō ke gore matapa.

4332 Mamogo a re bokaone ke gore ke polaš, molato o félé. O ile a botša Thepedi bošego ge ba robotše gore molato o, o wa nkiméla ka baka la go thōka tha go lefa. Monna a re o wa kwala, e be nka go téwela, bjale basadi baka ba gana. Mamogo a fapana thōgō a hwetšwana gore lehu a šethelō ke borōkō. A re bawe ba hwilego ba khutšitše. Ba ga Mothabe ba féla ba téwele pele le go ba šupa ka thōgō ya nōga. Mamogo a téeya thapō a re ba mo témé. Ba re badimu ba go e teletše pele bakeng tha dipelašlō téago. Bjale e be re ka go téma, mola e be e le wena o e tilego pele.

2032

4333 Mamogo o ile a nwa bja. Bja bja mo fa khopolo ya gore mo nka thetéma molato o ta féla. A tena ka ngwakong a bitša bana bagwe, a re go bōna, le šale gabote, le lena ka moragō le ta ta te nhwetšana. Kae nna, goriale ke bana. Mmaogo bōna a re ga na mo ke yago. Ngwana yo mogolwane a ka a butšiša, o ile a fo homola. A bōna a téeya thapō, a e phathakha ka le hwafa. A re go bōna ke tha yo rōba dikhone bana baka.

4334 Ngwana yo la mogolwane a kitima a yo a botša Thepedi mantšu a mmagwe. A mmutšiša gore o sobeletše kae. A mo šupa. A mo šala moragō. A bōna a naméla mothare a temella thapō. Ka moragō ga mowe a bōna a lekella. A thaba mokhoši

wa gore ba phakeše le thelepe. Ka pela motho a nyarēla nathō ba ohakiša baya ba ripa thapō a wa fathe. Thapō e be e thešū e mo dire thešō.

4335 O ile a etēma khaufsi le bodiba bja manareng mokeng ya morola. Ka moragō-nyana ba bōna a ōma. A thōma go kitima ka lebelō a libile bodiba. Monna a mo swara ka tharō. Mola gwa thebe thapō nkabe a khitigetše ka bodibeng. Ba napa ba mo gōga ba mo isa ka gae. Ka fitha ba mo tswalēla ka ngwakong. Ke ge a bitša Manabane le Thephotwane.

2033

4336 Manabane le Thephotwane ge ba fithile, bolebendi a ba anegēla ka mokhwa o we mosadi a dirilego ka ōna. Ba bula mosadi, ba dira gore a tšwele kante. A tswa a dula lapehng. Megolo ya gwe e be e rurugile. Ba mmutšiša gore o nyaka go e pološlang. A re ke tswenya ke molato wa badimu. A! ge motho a na le molato o wa epolaya? Ke ta dira bjang ge ke thena thešō tha go lefa? Legoto le the tefa ka thetopo. Batewadi ba mosadi e be ba le gōna. Bjale bōna ba re wa theke wa the polaya, molato wa gore ta o bōna. A re a ke nyake gore batho ba thinye dikhomo tša bōna ka baka laka.

4337 Ba ga Mothabe le bōna ba kwa gore Mamogo o nyaka go e-polaya. Bjale ba rēra gore e fēla Mapōpēla ba e polaille ka nošei. Ka goriale mowe, a ba tibišwe gore šebešebe. Ke gore ba palakane molato o fedile. Ba ile ba roma motho, motho yowe a ya a ba botša mantšū a ba ga Mothobe. Ke moka molato wa bōna wa fēla o e ta mowe. Ba fetola morumiwa gore o ba botše re lebugile ge molato o fedile. Dilwago di a goathanana, mmuta o gathane le mpja thegolong. A bošla ya a ba botša tebo-gō ya Mapōpēla. Ke moka molato wa bōna wa fēla o eta mowe.

2034

4338 Modirō ge o to loka ke go kwana. Ge e le lešarašara, modirō o we le ōna o ta fo ba bjale. Ditwanēlō ka moka a ba ka ba di dira ka moragō ga polokō ya Marebole. Ba ile ba ba

fagathafagatha ya go ya mokomeng. Bjale ka moragó ga mo ba awarélane, ya ba góna ba gopotéanago ditwanéló téa kalafo ya lehu.

Temana ya 2(b): Mothahu, Khoko le diphtri.

2035

4339 Ka moragó ga poloko ya mohu, ba goma ba bošla gae go rumaméla lehu. Ge go hwile papago bana pele ga gore ba ma íše mabiteng, mese bana gammógó le kótse le lerumu, ba diphekaganya molomong wa ngwako owe mohu a nego a etéwa ka óna. Ke moka le bana ba phekagana góna. Mohu ba mo taboša ka ódimu. Go rimaméla lehu ke go róbala gaóna. Ba diga beke ba tha rimamile. Batho ka moka ba le the tšetše mediró ya bóna ya mašomong. Ke gore ke theile.

4340 Molaó wa bjala bja khoho. Bjale ka ge bjala bjo bo šetše bo ngodilwé ka maphepheng a ka godimo. Bjale mo go ngodiwa molaó wa bjóna le mokhwa wa bjóna. Mohwedíwa o keríwa ka thekéló. Ka lóna letšatši lewe ba mo kéragó, ba apeya bjala bjo we bja khoko. Ba napa ba bo fódíša, ke moka ka moswana ba tsoga ba fala khoko. Go fala khoko ke gore go phalola.

2036

4341 Bjala bjowe bo diriwa ka mothahu. Ga ba bo direle bothakhwa, aowa dithoró tságo dira bjóna ba ga botša, ke gore ge khekheretša. Lotša leheya di a phathagana. Molaó wa bjala bja khokho ke bja bokhekolo le bakhalabje le monna yowe a ilego a hwéla ke mosadi goba mosadi yowe a hwetšego ke monna. Ke bóna bawe ba go ba ba enwa. Pakaano le mosagana ba nwa, ka goriale mowe ke gore a gona phuthi šala lele naka.

4342 Mathuhu, ke gore thoto ya go šíya ke mohu. Theló the thengwe le the thengwe tha go lewa, tha go šíwa ke mohu, the bitšíwa gore ke mothahu. Mothahu wa mohu o lewa ke bana

bagwe ga mmogó le batho. Batho ba bantfi ba o ja ka makh
mokhwa o, ba alamedi ba lehu. Ba a peelwa mothahu. Khoko be
dira ka mabelé a mothahu. Bjala bja meriri ke ka mabelé a
mithahu. Khomo ya mohu ya thabiwa ke mothahu.

2037

4343 Mothahu wa ditoo. Ge mohu a ka hwa a éiya ditoo ka
ntong. Ditoo tsewe di ntshiwa ka kamoka ga téona. Ba ala-
medi ba lehu ba diphaphasa ka moka ga téona. Ka moragó
ga moo ba feditse go di phaphasa, ba di gadika. Ke moka ba
bitse bana ba mohu, bawe ba ba bitsego gore ke ditshuwana,
ba khobakana ba ja makh nabó. Ba ja mothahu wa mmogó
bóna. Ditoo tsewe téa mothahu ba di ja ka moka gwa the sale
theló.

4344 Ge mohu a ka éiya ditoo a the su a bupula. Ba swanetse
go bupula ditoo tsewe ka moka ga téona, ke moka ba te ba di
apee ka moka ga téona. Bjale ba bitse ditshuwana dikhobokane
ke moka ba di je. Ge a ka hwa a akxi di éia e thale magakhwa,
ba alamedi ba lehu baka theke ba ja mothahu owe. Mothahu o
we ke moka o lebane baredi ba mohu. Ga gona le ka othi
yowe a ka yago a bupula.

2038

4345 Pupuló ya mothahu wa magakhwa. Magakhwa ke gore mapo-
ne. Ke gore ditoo e se dibe le theló, goba e su di tii.
Bjale ka moragó ga mo ditsheló, ba redi ba mohu ba khobakana
ba yo bupula mothahu. Mothahu owe go ntshagana baredi, ka
go lekana. Ke moka ba toga natsó. ba ya batsó magadi ba ya
natsó magadi a bóna. Mothahu ya dijó ke wa baredi ba mosadi.
Ba rwa a ba hwetsane theló.

4346 Mothahu wa mabeló. Khoko e diriwa ka óna mothahu le ba
alamedi ba lehu ba ja óna mothahu. Bjale tsatse lewe ba pala-
kanago, mabelé ka moka a popotlwa a biteela ka mothipó.
Thethiba thewe the a mhielwa. Dikhii téa thóna di toga le
khadi. Mothahu owe o emetse go tiló dira bjala bja meriri le
meriri ya mafelló. Ge mabela a ka sala, ditshuwana téa
baredi di a khobakana, ke moka ba tilo ba abela mothahu owe wa

ser 889

mmago bôna.

2039

4347 Ge mohu a ile a íiya mothahu, a theú a buna. Ge mothahu owe o budule, bana ba basetsana ga mmôgô le be bangwe ba leloko ba swanetše go buna mothahu owe. Bawe bago ba ba ba thuša go buna, ba fiwa buušwa. Ke gore ba ba tšhella mothahu ka lethêlô go ba theroto. Ke bjôna buušwa bjowe bo bolawbolawgo. Ka moragô ga mo ba feditše go buna, ke moka ba ntšhagana mothahu owe. A ba fo kitimêla go ntšhagana aowa, ba ntšhagana ka morago ga bjala bja meriri.

4348 Go thoboša tšhemo ya mohu. Go thoboša ke gore ba swanetše go lema tšhemo e we ka mothahu. Ge e le matsatši a bo lehono mašemo a lemiwago ka dipholo, baya go thoboša tšhemo ka go thagola. Bjale tšhemo ba e thobošitše gore mong wa yôna a yo. Mabêlé a we a thoboši, ke moka a na lemong wa ôna. Mong wa ôna ke morwa mohu, ge a na le mosadi. Ge a the-na mosadi e thale agwe, ka gobane a swanetše go buniwa ke mofepi wa ngwana goba bana. Go thoboša tšhemo ba thoboša ka letšema. Ba dira bjala bjo buntši ka mothahu, ke moka ba e thoboša ba enwa bjôna.

2040

4349 Molomo, ke mothahu. Ke gore ba ntšha mabêlé a la a mohu, a we a bitšiwago mothahu. Ba bo éila ba bo faga. Molomo ke wa tšatši la kalafô. Bjale ge ba bo gagile, ba bo tsolêla lethelong. Buušwa bjowe ba ga botša. Bjale bare kowa ba bo tsotše ba bo tšhêla tšhidi ya lekhopo. Tšhidi ya lekhopo ke gore ya lehu.

4350 Go alafiwa mohwedi ga mmôgô le bana ba mohu. Ngaka e thôma ka go ba rweša bo mamphašane, ke moka ba téwa ka ngwakong ba téama ba lla ba e ya ka nokeng ba rwele letšhegô. Bo mamphašane ga mmôgô le letšhegô táo éala ka nokeng. Morthologadi ge a thapa o dula godimu ga letšhegô, ke gore a

thobōgē gore monna a thale gōna. Ke moka ba thapa.

4351 Ba boya ka gae ba mumile meeti ka dithama. Meeti a we ba re dikhuta marama. Ge ba fitha ka gae, dikhuta-marama ba di tevele lebeeng. Bawe ba go ba ba šetše ka gae, ba šetše ba faga buušwa bjala ba bo bitšago gore ke molomo. Ngaka e gōga lethélō lela la buušwa bja molomo, o le gōgēla ka mokhobeng.

2041 4352 Ngaka e thōma go alafa mothologadi ka buušwa bja molomo. O ēpa the khudunyana, ke moka a fakēla theritē tha modila. A tšeya mote a theta ka gare ga thōna, gwaba the khudu tha go lekana mote. A tšeya mphēra a o beya godimu ga the khudu. Ke moka a tšeya dipetwana tše pedi a di swana ka matsōgō a mabedi. Mothologadi yēna a swere mothe o la ka matsōgō a mabedi. Bjale ngaka e ngatha molomo ka dipethwana tšela, ke moka a fapantšha matsōgō, a fa mothologadi molomo ka letsōgō la mphōgōšai, a re kowa a thamēla a gumiša, a goma a mo fa bjola bja letsōgō la goja, a athamēla a mo fa a tša.

4353 Ngaka e tiyanya dipetwana tšewe go toga ka mokolong wa mothologadi, a di rotošā le mokolo gota go tēgare ga thōgō, a ta a di fološā le mahubeng fitha mpeng ke moka a di letšetšā tša wa fathe. Molomo o la wa letsōgō la mpagōšai o lathiswa fathe, ke moka a feditšē ka yola, go tēna yo mongwe. Le yēna o tilo mo dira ka mokhwa o no a a dirile go yola wa pele.

2042 4354 Bjale ba rwala molomo ba boēla naō ka lapeng. Ba yo khobakana ka moka ga bōna ba ja molomo o la. Ge ba feditšē, ke gōna ba kēra mothologadi ka thekēšō. Ke lōna letšatšai lewe ba dirago bjalana bja khoko. Ka moswana ba tsoga ba fala khoko. Ka moragō ga khoko, ba thama mothologadi ka dithaamō tša bothologadi. Ke moka modirō wa ngaka o fedile.

4355 Dithopō. Dithapō ke dikobō tšewe ga goba di apariwa ke mohu. Dilō tše di bitšiwago dithapō ke tše: dikobō, marumō, ditkotšē, mefaka, magagane, molmo le dikhagara. Dilō

2043

tšewe a ée mothahu, di bitšywa gore ke dithapó ke gore a di lewe. Mothahu ke dilo tše di lewaga. Mabélé, dikhomo, dinku, dipudi, dikolobé, dikhogo, ditoo, le ditoo-marapó le tée dingwe. Diló tšewe tša go lewa di bitšywa gore ke mothahu. Di-bjana le tšewe dingodilwego ka mo godimu ke tithapó ka baka la gore a di lewe.

4356 Diphiri, di nwa letšatši le thešú la thaba. Ba mote ka moka a ba di bone mo di nwa. Le gore diphiri di nwele thešú mo, ba ka the ke ba di teba. Diphiri ke dipholofolo tša go ja dingwe dibatana bošego. Ge meo e nkha e goba mogobó e libile gódimu ga mmoto. Ge o kwa e goba mogobó e hoše digoba tša dingwe dibatana. Ya hwetšana thebibi ke gae, e phura le ka mašaponyana ka moka. Go bjale ka bjala bja thetšhila, diphiri di nwa bja tšóna e thale bošego.

2044

4357 Diphiri ke mohuta o fe wa batho? Diphiri ge motho a gopola a ka hwetšana gore ke banna. Ka go kwa theema the; phiri téhaba mesó morwa mantapane, moloi a bonwe ka mathó. Thóna the bolabola mabapi le monna, mabapi le bo thotolo. Bjale mo bjaleng bja diphiri, ke bakhekolo. Ka gobane bjala bjowe bo nwewa ke bóna. Ke bóna bawe ba swanetšego go nwa bjala bjowe bja diphiri ka ma-furi ga mote. Ba thóna ka go bega maho mothahu o la wa gwe ba khóna ba enwa.

4358 Mokhekolo wa mote owe, ke yéna a rapago bakhekolo ba bangwe. O ba botša gore ka mošana le teogélé kowagoba mono, ro nwa bjala bja diphiri. Letšatši ge le thaba ba toga ba ba ba feditše botala, ba bile ba buile ka gae. Leina le diphiri, ke gore le šupa gore tho a hwa o téere ke diphiri. Bjale ka ge khale motho mo a hwile e be bare o rwele ke phiri. Ngwana ge a belege, e be ba re ba tšo mo enola ka bodibeng.

4359 Thetotot tha go makatša. Ke motho wa go fo thwa ba enwa bjala goba go go thwa nae a thabile, ke moka mo a e ya malaong

2045

a éla ruri. Ke gore a róbala borókó bja mafelló. Ka morwana ba fo makala mo motho a hwile. Motho le ge a loilwe go thabi-
 éa wa go okiwa ka gobane o ta bola thehu tha hwe. Le go laéla
 o wa khóna go laéla bana bagwe. Le go ba éupa tésewe a go ba
 a theú a ba éupa.

4360 Bjale Motšatši ngwana éokane. Mosadi yo a hwa moteng
 wa gwe, o hwile moteng wa ga Morema. Mowe moteng wa ga More-
 ma o ile góna ka baka la go tala bjala. Bjale bjala bjowe
 ba go ba ba bo dirile mowe, e be e le bjala bja téhašikwana.
 Téhadikwana ke bjala bja go diriwa ka swikiri. Ke óna mabjala
 a pakaeno. Bjale bjala bjowe bja téhašikana, go kwagala gore
 bo be bo bogale kudu. Ka mokhwa o bja go ba galefa ka óna,
 ge ba bonwa e be ba téhela meeti, ba khóné ba enwa.

2046

4361 Ba ile ba thwa ba bo nwa mothegare ka moka. Motšatši
 obe a gudile e šetše e le mokhekolo. O be a the mokhekolo
 wa go thepela ka moko. O ile a thwa a enwa nabó bjala bjowe.
 Ka morethi a tagwa, e rile mo letšatši le dikéla, ba morwala
 ba mmeya ka ntong ya Maruwane. Ka baka le ba go ba ba tagi-
 lwe ka lóna, a ba tebe gabote gore ba ile ba morwala a tha
 phela. Bóna beng bare o be a diyo tagwa féla. Ba ile ba
 palakana, ba mo éiya ka mowe ngwakong wa Maruwane.

4362 Maruwane a tsoga bošego a téhaba a ya a robala moteng
 wa ga Thobetšane. Pelo ya motho e bjale ka nóga ge e phetha-
 gane. Ge o ka téeya letapa wa phoša le gore e tatugile neng
 o ka theke wa e bóna. Maruwane a go tibiwi gore o ile a téha-
 bang kantong ya hwe. Goba o ile a phafoga bošego a hwetšana
 gore motho o hwile, a go tibiwé ka baka la gore ge ba mmu-
 téiša o bolabola gore yéna o ile a no bóna a tsoga mowe moteng
 wa Thobetšane. Le gore o ile ka mokhwa mang a tebe.

4363 Kethamile a ya a hwetšana Motšatši a hwile. Kethamile
 yéna o ile a boéla gae a róbala. Bjale bja re gosa a boéla

2047

kowa moteng wa ga Marema, go bōna Motšatši gore o robetše
 bjale. Ge a fitha a hwetšana ba mote ba tšogile bjale ba
 anéga téamabana. Mo a ~~ka~~ lebella a bōna motšatši a tha
 mmone. Bjale magana a bōna a theke a mo tefela. A re go bōna
 Motšatši o kae? Ba re ke a bōna o tha robetše. O diyo roba-
 la morobalō man, wa go ba letšatši la thatamela. Ke ge a bula
 ngwako a hwetšana gore o hwile. A goma a tswalla lebatl a
 thōma go thaba mokhošé wa thello tha lehu. Bjale ba mote ba
 thōma go makala.

4364 Ba bitšana ba bo leloko la mohu. Ka moka ba ile ba
 kitimela mowe mokhuši o kwalago. Ge ba fitha ba hwetšana
 gore motho o hwile. Bjale ba thōma mphōphō, ke gore go
 phophana. Kudu ke gore go ngaletšana. Babo mohu bare le diyo
 bolaya, bjale beng ba mote ba gana. Ba bo mohu ba re, re
 ka theke ra mo rwala, lena le swanetše go mo ja le reng yo
 mongwe motho wa go thiba yo. Beng ba mote ba re ga go le
 bjale re ta gōga ra latha kowa, e ta ba mo ja wa dipja.

2048

4365 Ke thekhwa pakaenō ke batho ba thekhowa. Go risale, ke
 yomongwe wa bo mohu. Bokaone ke go tiya mogala re tibišeng
 makhwa. Baile ba kwana ka mokhwa owe, ba tiya mogala ba ti-
 biša bōna beng makhowa. Ngaka ya lekhowa ya tšwa e khokologa
 ka thekhokologa ka thōna.

4366 Monna yowe wa ngaka a kheila mohu. Mmalō! dilo tšela
 dikhubetšwana ke baloi, ba tewiya motho yola. Dilo tše
 nkabe re tha di bone, re bontšhitše ke ba ba ba re go ba
 teba lóló! Re be re gopola gore ngaka ewe ya lekhowa e ta
 fitha yo tšhela ditaola fathe yare botša gore molato kang. Ka
 moragō ga moo a kheitše mohu, a re mohu a bolaya ke motho, o
 bolaille ke bjala. Le a di bōns, dilo tše a še dingaka, di
 fo dira tša bošoboro. Thušo ga e gōna ka gobane ditaba di
 fella ga bōna.

4367 Ngaka ewe ya lekhowa e ile ya ba thalošetša gabote

thehu tha mohu. Le ga go bjale bakhlabje a ba ka ba kholwa.

2049

Féla bana ba swana bōna ba ile ba kholwa. Ka moragō ga moo ngaka ewe ya lekhawa e tugile, ba áala ba rwala lehopa lewe ba le ísa ka gae ga lōna. Lehopa ke gore thelo tha go thoka boteng. Ga ele pholofolo e bolaiwe ke thebeka, tha ja dipope tha toga. Magodi ge a fithile a kutéla. Bjale ge o fitha o hwetéana boteng bja yōna bo the gōna. Ke lehopa, legéro ke la maroté. O géra dinama téalōna, bjale gwa áala legéro.

4368 Ba ile ba thaba khomo ya mothahu, ba mo phuthéla ka mokhopa wa yōna ba mo ísa mabeteng. Bjale ka mokhwa o a hwilego ka óna, a ka a khōna le go laéla bana ba gwe. Ba ile ba mo fakéla ka libiteng. Ba itse pele ga gore ba mo phuséletée, ba téeya mošwalašwathi ga mmōgō le madi, ba a lathéla ka gare ga lebita. Ba mmotša gore ke óna mothahu wa go, re go felegetša ka óna. Bjale ka ge otugile mo lefatheng ka the khame. Ka goriale mowe o leballé bana ga mmōgō le diruiwa tséwe o di síilego.

2050

4369 Pelo ya mohu ya thebe le lehuto. Diló ka moka ba swanetée go mmege, bjale ka ge a hwile a tha ka a bolabola theló. Ka moragō ga khōgō ya bathologadi dikhomo, dipudi, dinku le dikolobé le dipókóló di a fukiwa. Ba diréla gore tša theke tša pherkana. Mothahu o mongwe le o mongwe ge o šumišwa, ba swanetée go mmege. Le tšona dithapō go bjale.

4370 Bahu ba go babja ba šiya taéla, le diló ka moka ba a bile ka mokhwa o we ba ratago. Ka moragō ga lehu, le ge ba mmulukile, baški ba khōna go thaloša dipolobolo tša mohu. Ba swanetée go dira ka mokhwa o la mohu a bolabotšego ka óna. Phōšō ya bōna e ka ba go nyatša lentšú la mohu. Gōna mowe mōya wa mohu o ka theke wa rōbala, ka go riale mowe o ka theke wa lokéla ke theló. Lentšú la mohu a le nyatšwi.

4371 Modimu wa thekhame, ke gore ke motho wa go fo hwa a tha bolabole. Modimu o wa thekhame o na lepelašlō kudu ka baka la dithapō le mothahu gore a wa ka wa dibola bola. Bjale dipelašlō tša ōna ke gore ba ta šala ba di šumiša ka mokhwa owe, a go ba yēna mong a go ba a ta šumišāa ka ōna. Ke moka owe modimu wa thekhame o dulago o eme ka maoto. Mō-
 2051
 2051 ya wa ōna a o robale. O ta belašla go fithēla ba fetša dipelašlō tša ōna, ya ba gōna moya wa ōna o robabago.

4372 Motšatši o ile a loba ka baka la makhwa. A ka a lobiša ke makhwa fēla, ke baka la go thoka mong le bodidi bja ka lapeng lagwe. Mola a be a na le mong, e ka be a ile a di ra gore ba tšwe ba tšame ba di bōna. Dingaka tša ditaola e be tšo phala tše tše go ba di diriwa mo. O ile wa bōna motho ba mokheila, ke tšōna tša puding. Ditaba tša mohu di ile tša fēla dita mowe.

4373 Ge motho a hwile a thena mothahu ke mpja. Motho yo ba mmitšago mpja kudi ba bitša wa monna. Wa mosadi ke tšhu-
 2052 wana, ka baka la go thoka mothahu wa diruiwa. Ka moragō ga lehu la bōna, a gona thewe ba ka ba felegetšago ka thōna. Ba no ba phuthēla ka malepa a bōna ba ba felegetša ka ōna. Ma-
 lepa ke gore dikobō tša go thagala. Le baepi ba lebita a ba ba thapiša diata. Go thapiša diata ke gore ka moragō ga mo ba tšo boloka mohu, ka moka ba buluki ba swanetše go boela moteng wa bo mohu. Ba yo ja mothahu wa mohu. Ba khōne ba palakana ba yo bōna tša magae a bōna. Ba ta goma ba boya ka mabanyana.

4374 Ge bo thele ke moka ba yo ja dijō magae a bōna. Ba Ba fēhaba go šepa ka moratha. Ge mohu a ka re a hwile a šiya mothahu. Bjale ba re na moragō ga mo ba mmulukile, be ya ba thaba khomo. Gōna mowe o to bōna ba tha nyake go toga. Khomo e we ke ya go felegetša mohu.

ser 889

4375 Khomo ya go felegetsa mohu. Ge a na le dinku, ba bolaya nku ka badimung. Ke moka ba tseye mokhapa wa yona ba mo a pesa. Ba dutsi ba mmotha gore ke thona thewe wa go ba o the siile. Re go felegetsa ka thona, Ka nte wa the ke wa belaela, o na le bana le ditogolo le ditogolwana, ba tie ke x phefo ga mmogo le tsona diruiwa tsewe a di siilego.

2052
2053

4376 Ba thaba khomo ya go felegetsa mohu. Ka morago ga mo ba boetsa ka gwe, ba to leloko la mohu, ba bitšana ba yo dula thopa. Ba bitša le yena mosadi yo mogolo. Ba yo rera mabapi le go thaba khomo ya go felegetsa mohu. Ge ba kwane mowe morerong wa bona, ke moka ba e thaba. Ka baka la gore ba e thabile ka morago ga mo ba bulukile mohu, khomo e we ba e rorela ka ngwakong wa mohu.

4377 Motho yo mongwe le yo mongwe yowe a tago maamong, ba swanetse go mo fa a ja. Ke mothahu wa mohu a o koniwi motho. Mothahu o we a wa apelewa ke banna khorong ka dipoto tse pedi. Pitša e ngwe ke ya basadi e ngwe ke ya banna. Mabale ba apeya mothahu wa mohu. Basadi ba ba agisanego le ba bo mohu, ba faga a bona mabale, ba rwala megopo ba isa ka ngwakong wa bo mohu. Le baka la go ja mo le fithile ba rwala a mangwe maušwa ba yo fa banna khorong. Maušwa a mangwe a šalla basadi. Banna ba rwala pitša engwe ba isa ka lepeng. Goba motho ke thejato, o ta no ja a ba a ntša matho a e lebella.

2054

4378 Khomo e we e re go thabiwa, ke moka bayo bega mohu. Ba e tswiya ba e fetša, ke moka ba e phakolla. Bjale molebendi le khadi e khclo ba yo bega mohu ka mokhwa o ga diregilego ka ona. Monna o ya a rwele mokhoa, khadi yona e rwala madi le mošwalašwathi ka mankherebetane go ba lebeya. Mankherebetane ke the khero thewe ba thathe šumišing. Bjale ba fitha ba di beya fathe.

4379

TH.

4379 Khadi ke yōna ewe e begago mohu. Ba re go fitha ba dula fathe, bjale ba goma ba kwatama ka dikhuru. Bjale khadi ya thōma go bega mohu. Ge a dutš́i a bolabola diata di a phuphutha. Khadi ke yōna ewe e khōnga go bolabola le badimu. Re tile mok go go bega gore re bolaille mothuhu, ka ōna ke kobō ya go e we re tilogo go go apeša yōna. Le go thapiša ba agi ba mote o, o robetš́ego go ōna. Baemedi ga mmōgō le bana ba je e fete mogolong ya theke ya ba beta. A š́e mathōmō ka wena ke modirō ove o š́illego ke bagologolo.

2055

4380 Mokhopa a wa peš́wa lebita, moš́walaš́wathi le madi diphariwa ka mathogong. Moš́walaš́wathi o we wa go phathagana le madi, o phare ke yēna khadi ka diata tša gwe. O phara a dutš́i a bolabola a re letale le madi š́edi, ka tš́ōna ke thš́u-pō ya gore ka nnete re bolaille. Bjale ka go riale mowe ke ōna mogopo wa go. Ke moka a bala maina a bawe ba ilego ba hwa pele. Gore le bōna medimu e lale. Ge a feditš́e mowe, ke moka ba tš́eya mokhopa ba pharš́ga godimu ga lebita. Ba š́oš́ela lebita ka maš́š́ša a mekhalō. Ke moka ba goma ba boš́la ka gae.

4381 Marapō a khomo a bokellwa felo go thii. Marapo a khomo e we ba kokona ba khobakanya felo go thii. Molaō wa ōna a swanš́lwa go kukuniwa ke maata. O fore kukunikukuni wa a le thetš́a a thana le dinamana. Le gōna motho a swanš́la go pjata lerapō, a re o latella (bjōkō) kuku rere moko. Bjōkō ke bja thōgō.

2056

4382 Ka moragō ga mō ba feditš́e nama, marapō a yo beiwa gōdimu ga lebita la mong wa mothahu. Khadi le yēna molebendi wa mothe o we, ke moka ba rwala marapō ba yo a beya godimu ga lebita. Ke ōna marapō a mohtahu wa go, bana le bōna basadi ba go ba llš́ gabote, a gwaba le motho yowe a ilego a betiwa. Diphiri tš́ewe di go tš́erego di te di kokone marapō a. Di the ke tš́a togš́la marapō tš́a ta tš́a rwala yo mongwe

wa bana ba go. Diphiri di baka ke dipelaeló tša badimu, re re badimu ba róbale. Ke moka ba khōné ba tšhela marapó godimu ga lebita.

2057

4383 Marapó a we a ta lewa ke dimpja. A lewale ke bōna badimu. Diphiri ba di gopola ka gore ge motho a hwile ba re a a hwa o rwele ke diphiri. Dimpja tšewe ge di kokonné marapó a we, ba re ke bōna badimu bawe ba goba ba kokona. Bana e be ba tha bapale ka go tšhaba go tšeiwa ke diphiri. Ka nnete lebaka la ka mabanyana o ta o kwa dingwe di e lwa ka badimung. Bjale bana bōna ba nape ba kholwe gore ke diphiri.

4384 Ragó la moeng le be ya ke mong mote. Ngaka e we ya go alafa lehu, ke yōna moeng, ka baka la gore ya fetša modiró wa yōna wa kalafó ya go thakola bathologadi dithamó, ba mofa bjala a nwa, ke moka modiró wa gwe o fedile. Bjale ka ge a bitšitšewe, o swanetše go bula difate. Bjale mong mote ka noše, o fetola ngaka gore o theke wa toga. Le gōna go foka dithapó le mothahu, mong wa mote, a ka botša ngaka gore lehono go ka theke gwa loka theló, o ta di foka ka moswana. Ngaka e swanetše go kwamowe go bolabolago mong wa mote.

2058

4385 Ngaka e ta thwa na bo mowe e nwa bjala bjowe bja mothahu. Ge e bōna letšatši le ya madikéló, e ta goma ya lašla la bobedi. Mong wa mote ge a ka lokolla ngaka, ke moka e bošla gae. Ka moswana e tare go tsoga e thale ka moswanyana ke moka yo foka dithapó le mothahu ya mohu.

4386 Dithapó ba di alla legogó lapeng, mothahu ba o foka mowe o lego ntse. Bjale ke moka ngaka e tšee thabi ya mose-tha (mothapa-tšhila) e o kokobetša ka gare ga dithare, malthare a óna a boya a rwele meeti a la a dithare, ke moka o gaša godimu ga dithapó. Ge a feditše go foka dithapó, ke moka o tšena ka ngwakong o le mohu a go hwa a le ga óna a o foka. Ka moragó ga mowe o tšena ka dithibeng, o foka mothahu. Ka

moragô ga mowe o ya šakeng la dikhomo o di foka. Ge gona le-
šaka le dipudi, dinku, dipôkôlô le tšôna tšo fokiwa.

4387 Mphoko o wa lafang? Mphokô o wa lafa tšhila ya lehu,
ke gore batho bawe ba ta šalago ba apara ba theke ba fetela
ke bolwetšî. Ka gobane ge di ka theke tša fukiwa ba apari
ba dikobô tšewe ba ka fetela ke bolwetšî bja mohu yowe.
Gape batho ba boifa le go di swarêla, ka kholo ya gore bo-
lwetšî bo ka mo fetella.

2059

4388 Batho a ba foya ba sikinya dithôgô ge ba e ya bjaleng,
bja meriri. Bawe ba fo ya go ba šikinya dithôgô ke banna.
Basadi ba swanetše go ya ba rwele dilwana. Yo a nago le ma-
poto a phufutša, o tšhêla thethepeng o ya a rwele. Ge a
thena bjala bjowe a ka rwalago, o rwala mabêlê ka therotwana.
Dilô tše ka moka ga tšôna di thakanetša ke beng ba mote,
ba e ya ba dikhobakanya ka ngwakong o we beng ba o khethilego.
Mabjala a we a dirola a ta thaolla batho bawe ba thaetšego.
Kudu ba beetše go to nwa bošego ge ba bina malopô. Bjo bo
ngwe bo dutšî ka pitša e kholo, ke phithô ya ngaka. O ta nwa
ka mowana.ka moragô ga mo a fukile.

4389 Khomo ya thobošo. Ka morago ga mo ngaka e feditše
go foka, ke moka ba thaba khomo ya thobošo. Khomo e we ya
thobošo ke mothahu wa mohu. Ge mohu a thena khomo bana ba
gwe a ba thobošewe. Bôna ba bo leloko la bo mohu, ba šula
thopa pele, ke moka ba rera ka khomo e we ya thobošo. Ka
moragô ga moo ba kwane ke gôna ba khônago ba thaba khomo
ewe. Ba thoboša bana ba mohu gore ke gôna e le moka le ka
theke la tsoga le mmôme.

2060

4390 Ba a bšlana khomo ya thoboša. Ka moragô ga mo ba
llê tša goja le go nwa pitša e la ya phithô. Ba thôma ka go
a bšla bana ba mohu, ka baka la gore thoboša ewe ke ya bôna.
Bôna ba rwala ka ditso. Bontšî bja batho ba tšeya magapa a
bôna le dirotwana ba ba ripêla dinama ba fakêla ka gôna.

Mosadi yo a fo tšwago a éikinya thōgō, a hwetšane thelō.
 Le ge e le yo mongwe wa bo leloko la mohu. Ba kare ge ba
 aba e ngwe ya éala ba ta mo phatha diateng. Mosadi wa botse-
 ba le yéna o khōna ke botseba. O ta kwa a no belaéla, ya ba
 pelaéló ya gwe ke ya leféla.

2061 4391 Ngaka ya go alafa lehu ba diyo mo fa ya gwe nama.
 Khomo e we ya go thoboša, a ba e go bega badimu ba mohu.
 Thetšhila the a laolélwa, bjale ge ditaola di kare, mohu o
 wa belaéla, ke gōna ba ka khōnago go bega mohu ka khomo e we
 ya thobošo. Go mmege mowe a se gore ba ka ya ba thaba khomo
 ka badimung, aowa ba ta fo e thaba ga na mo gae, ke moka ba
 rwala moéwalašwathi féla ba yo mmege ka óna gore re thoboša
 bana ba go.

Temana ya 3(c): Dinaka téa dikhomo a di lemele felo
 go thii.

4392 Dingaka a di alafe ka go tswana. Yo mongwe le yo mo
 ngwe o wa laféla ka mokhwa owe a rutilwago ka óna. Buntší-
 nyana bja dingaka téé téa mo ga gešú ba swana bakeng tha kala-
 fō ya lehu. Ba fapana béla mabapi le kalafō ya malwetši.
 Bjala bja meriri o bo dira therola. Dithopō o di rwala bjale
 ka ge nke o téwa makhoweng. Khono ya thobošo o e khethéla mo
 we go ratago ke yéna.

2062 4393 Batho ba go ta bjaleng bja thetšhila ke moka ba éala
 ba gakilwe. Bjale molaō wa mohuta owe o téwa le ba faladi.
 Batho ba no ba mo nageng ya gešú a ba o twaéla. Ka go riale
 mowe a ba nyake go bitša ngaka téa mohuta o we. Ba fo bitša
 tšōna dingaka téé téa mo. Ka baka la gore ba twaetéé medirō
 ya bōna.

4394 Buušwa bja molomo. Buušwa bjo bo tswakantšhwa ka
 mabélé ka moka ka mohuta wa óna. Go šileng gōna ba swana ba

khekheretsa. Go khekheretša ke gore go gabotša. Dithoro a ba di pjataḡanye ka maata. Bakeng tha go khekheretša re re ke go thuma. Buupi bja go thumiwa bo bote kudu. Bjale ka moragō ga mo ba gabutšitše, ba bo ḡaga. Ka moka ga bjōna ba bo tsolēla lethelong. Ke moka ba bo rathaganya ya ba marathana. Ngaka ya tšeya tšhidi ya lekhopō ya tupetša godimu ga ōna mowe ba swana le tšōna dingaka tša mo.

2063

4395 Phaponō mo jong wa molomo. Phate ya go gōga lethelō kelphate ka e thii, ya ōna mmilō. Ka moragō ga mo alafile mothologadi goba bathologadi. Lethelō lela a le the bošha ka lapeng. O ba tewekitša ka go latelana ga bōna, a re wena o ta thōma pele go rakiša lethelō le, o ntšhe marathana a mabedi, o wa fakelē ka ganong, o wa thahune. Ka moragonyana o wa tawe. Dinthathana tšewe di šaletšego ka ganong o di metše. Yo mongwe le yo mongwe a dire ka ōna mokhwa owe.

4396 Ngaka ya thōma go pōtāpōta le mafuri e gōga lethelō ka kobi ya mmilu. Go pōtāpōta ke go rarēla-rarēla le mafuri. Ge dira ka mokhwa owe, o wa bolabola o re, ka pōtāpōta le mafuri. Bjale barakiše ba lethelō ba re ka pōtāpōta le mafuri. Ba fo mo etšiša ka mokhwa owe a bolabolago ka ōna. Ba ta rakiša lethelō ba thama ba tšeya marathana, ba dira ka mokhwa o la ba butšitšego ka ōna, go fithela ka moka ga bōna ba felēla.

2064

4397 Ba ja molomo ba thikanetšitše lethelo. Ke gore wa mafellō mo a rakiše a tšeya maratha a we. Ke moka ngaka e lethatša lethelō ke moka ba khobekana ka moka ga bōna ba ja manthathana a we. Ke moka ba rwala lethelō ba ya nalo ka lapeng. Ke moka modirō wa kalafō o fedile. Bjale ba yo thama mothologadi go bathologadi ka dithamō tša lehu. Ke lōna letšatši lewe ba kērago mothologadi goba bathologadi ka dikērō. Ka motsho ba ta ba phatola ka bjalanyana bja khoko.

4398 Taba e ya thwalō ya bjala bja thetšhila e ile ya dirēga

moteng wa ga Mongale. Go ile gwa hwa mong wa mote. Bjale morwa wa gwe a ya a bitša monna wa ngaka. Monna yowe e be e le monna wa ga Moraba. A mmitšetša gore a te alafe lehu. Monna yowe a ka a gana. O ile a motša gore ke tota ka moswana, ke tha tsama ke epa dithare tšewe. Di a ile gore motho a no dula a di epile. Dithōla lehu. A goma a boēla gae.

2065 4399 Ka moswana a tawara khogo molomo. Ke gore o ile go tsoga e thale bošego a baka kowe ba mmitšetšago kalafō. ya lehu. Dithapō ka moka ba yo di ntšhetša khakala. Ke moka a thōma go di foka ka mokhwa o dingaka tše dingwe di fokago ka ōna. Ba ile ba mmotša gore a di fokē le mabana a gana a re batho ba tagilwē ba ka toga ba dira moferefere. Ba ile ba re o wa kwala.

4400 Di fukiwa fēla ka baka la gore motho yowe a tago di lebella, a theke a tabogēla ke bolwetši bja mohu. A ka a di fokēla gore batho ba tope, aowa, o thatilo di foka mothang ba tošago meriri ya mathōmō. Go gakantša batho a dira gore mothokomedi wa dithapō a mo totša mošidi diateng. Bjale ba bōna gabote gore dikobō le tše dingwe tša dithapō di tha šilafetše. The-šhila tha tšōna the ta toga ka mphoko wa bobedi.

2066 4401 O ile a gōga lethelō la molomo a pōtapōta le mafuri. Ba diyo rakiša ba topa manthathana a la a molomo. Ba ile ba felēla, ba ja ka ōna mokhwa o we o thalušitšwego ka mo godimu. Moalafi wa lehu la moteng wa ga Mongale ke monna wa ga Moraba. Bjale mothang ba dira bjala bja thetšhila ba swanetše go bitša yēna e be yēna a tilogo foka dithapō gammōgō le mothahu wa mohu.

4402 Bjala bja meriri. Bjala bjo bo bitšwa gore ke bjala bja thetšhila. Bjala bjowe ke bjala bja ngaka, batho bawe ba tago ba tilo khopēla yēna ngaka. Melaō ya dilete a e etēlane go etēlana batho. Ba ile ba tibiša monna yowe wa ngaka, gore bjala bja meriri bo lebane tšatši la gore. Ka

lōna letšatši lewe ke moka ngaka ya ya. Batho ka moka ba ile ba ya ba rwele diphafana le dirotwana tša mabélé. Diphafana le dirotwana di rwala ke ba keloko le bo mohu. Batho féla ba foya ba šikinya dithōgō.

2067

4403 Ba laoléla bjala bja thetšhila. Ngaka e re go fitha pele ga gore e diré modirō a mongwe, ya bolabola le molebendi wa mote owe. Ya mmotša gore pele ga go toša thetšhila re a thoma ra laoléla thetšhila. Mong wa mote o ta nyaka tha go ala ke moka ba ya ba dula ka mafuri. Go ya molebendi, le mosadi yo mogolo ga mmōgō le khadi e kholo ya mote owe. Le bōna ba yo dula le ngaka ka mafuri. Ge ba ka foya ba laoléla thetšhila ka nte le yo mongwe wa ba we ba ngodilwego, ke phōšō ka gobane ba ta mmotša gore o swanetše go dira ka mokhwa o le o. A ka theke a duméla, ka gobane a o kwa ngaka ka noši. Khopolo ya gwe o ta gopola gore o ngaka go mpolaya. Ke mokhwa o we ka moka ga bōna ba swanetšego go ba gōna.

4404 Ba laoléla motho yo a tago réma bathologadi le go upiwa ga meriri. Gare go bōna ditaole di ta a reya yo mongwe le yéna a ekwa ka ditebe tša gwe. Bakeng tha go laoléla ka moka dingaka di a dira. Ge go fedile go laoléla, ke moka ba yo réma bathologadi.

2068

4405 Ba ala legogō lapeng, ke moka ngaka ga aga mote gare ga legogō ka tšhidi e khubedu. Ke moka a ntšha maforo, maforo a gōna a bjale ka a mote a lebelago bothaba-tšatši, ōna a lebella mowe mohu a téwago. Bjale mothologadi o tēna ka maforo a we a ya a dula motheō, a nama maoto. Moremi wa mafata o kwatama ka dikhuru mowe maforong. Ke moka a thōma go mo réma ka legare (lemeko).

4406 Mafata a remiwa mathekō a mané. Ge a feditše go réma, ke moka o mo thakola dikala. Moremi wa mafata o thōma ka go mo féma phateng, ka moragō ka thekhōsing bjale a khōna a mo réma mathaa. Ke moka a khaola thware, dikala tša molala, tša

difakeng le matsogong. Ke moka o ripa tfa dipotaneng le dikokoilang. A di swarele, o fo di ripa di wela godimu ga legogó. Thware e temiwa thogong. Ke moka o tfa ka maforo go tena yo mongwe. Le yena o fo mo dira bjale ka yo nola wa pele. O ba dira bjale bjale go fithela ba fella.

2069 4407 Bjale ba ba phalola la bobedi. Ngaka e goga bjang bja molomong wa ngwako a fapantshetse matsegó. Bjang bjowe o phuthela dikala ka bjona, ke moka a fa mosadi yo a thepelago nae. O ta o rwala go fithela a yo o fithisa gae. Yowe a ilego a re ya ke ditaola mabapi le go upega meriri, ka merithi o ya go upega. Ditaola di ta ba di mmutsetse ka theko e we a swanetsego go upega meriri bodikela goba bothaba-tatái.

4408 Ka moragó ga phalolo le go thakola dikala, ba supa Moraba pitša ya gwe. Monna yowe wa ga Moraba o tšwa le basadi ba bararo. A bitša basadi bala ba tena ka ngwakong. A re go bōna, ke kwa Mongale o re ke lebele mo. Ba re o wa kwala, di teba ke wena. A re go Mongale nyakela magapa. Bjale a thōma go makala. A re magapa a ya kae. A re ke nyaka go phaka bjala bjo ba rwala ba isa gae ga ka. Ke the kae tha thewe, bhaka ya re ke the ga gešu. Ba ile ba gakana, a re a ke kwisiši gore mothahu o we o rwadiwe o nwelwa moteng o sele.

2070 4409 Morab a re go yena, ke ya botogela. Wena o tebe gore ke go nyaka khomo mabapi le modiró o. Bjale ka go riale mowe bitša banna ba geno ba te ba o kwe molato o we ke go fago óna. Batho ka babedi ge ba fapane, ba lomolanya ke ba bangwe batho. O ile a tšwa ~~2070~~ ka gare ga ngwako a bitša banna ba gabó. A tēna nabó ka ngwakong.

4410 Mongale a thōma go laudisa ka mokhwa o a fapanego le ngaka ka óna. A re ke fapana le monna yo wa ngaka, ka baka la

gore o nyaka go rwala bjala bjo a buife gae ga gwe. Bjale nna ke a gana le yena o wa gana. Ke yona taba e we e dirago gore ke fapane le monna yo wa ngaka. Ge a riale a fetša dipolabolo tša gwe. O ka re botša monna wa ngaka ka mokhwa o le fapanago ka ona. Go riale ke banna.

2071 4411 Moraba a fo mabaka a go rwala bjala. Ke nnete ke fapana le monna yo wa ga Mongale, ka baka la go rwala bjala. Ie itše go yena a mphé magapa ke thokélé bjala ka go ona, bjale o wa gana. Le tak nka, ke molaš wa ka. A ke thuti go tšwara phaga ke tšwere pedi di thagala. Ke go riale mowe ke gore ke molaš wa ka. Mowe ke alafago lehu, bjala bja meriri ke a rwala. Bjale lehono bjale ka ge yena mong wa bjala a gana nabjō, ke ya bo togela. Ke mo fa molato wa khomo. Ke moka ke feditše.

4412 Ba dira gore ngaka e rwale bjala, ya bo rwala. Pele ga gore ba mo lokolle gore a rwale bjala, ba ile ba mo thalo-šetša molaš wa lefathe le, le go mmutšiša diputšišō. Molaš wa fatha le, bjala bja mohuta o, a borwadiwe, bo nwea gana mo. Ke mothahu wa mohu. Motho yo mongwe le yo mongwe o wa bo nwa. A ka a ba kwa. Bjale bjala bjo keng. A re ke bjala bja thetšhila. Bjale bjala bja ditšhila o bo rwala ka mokhwa mang? A re ke molaš waka. Bjale a o šila-fatša mote wa go. Ke alafile. Ke ge bare go Mongale mo lokolle a rwale.

2072 4413 Mongale a re bokaone ke gore a nape a foké dithapō tša mohu, a nape a togela ruri. Ka baka la gore lehono bana ba lapa le ba ta ntebella ka mathō a mahubedu, khante a še nna ke baka la di-tšwa-dibina. Ke nnete ge ba re ditšwa-di-bina a di tielwe moropa. Monna wa ngaka a re, bakeng tha go foka lehono go ka theke gwa diréga, ke ta teogela ka moswana. A ke tha nyaka go go bōna. A re gōna go lukile ntšha budi ya go nthaka. Banna ba re mokwéle mo are o ta ta ka moswana. A re go lukile o te gōna ka moswana.

4414 Ka moswana Moraba a ya go foka dithapō tša mohu. O tibile gabote gore ka moswana ba ta bolaya khomo ya thobošo.

A re go fitha ba ntšha dithapó ka moka ka ngwakong ba di beya godimu ga legogó lapeng. Bjale ke moka a di foka. Ka moragó ga moo a di fukile, a tšeya patšei borukhwe lehempe. A gwa ka gwa ba le motho le ka o thii yowe a ilego a mmulabudiša.

2073 4415 Bjale ba thóma go réra ka khomo ya thobošo. Mongale a re emang monna yo wa ngaka a togé. Ba nna ba re go ka the ke gwa diréga. Mothahu a o konwe motho. Bobe a bo etšišane. a ka theke a rwala bjale ka ge e the ya gwe, e le ya go thoboša bana ba mohu. Mongale a lokolla pelo ya gwe. Ke moka ba tibiša bana ba mohu gore lehono re nyaka go bolaya khomo ya go le thoboša. Bana ba re di teba ke lena.

4416 Ke moka ba thaba khomo e la ya thoboši. Ba ile ge ba e thaba ya ba le mokhwa mokhwa wa yóna ke go the hwe. Ba ba e ripa molala bjale ka ge nke ke pudi. Le ga go le bjale e ile ya makatša. Ba gopola monna wa ngaka, monna wa ngaka a re thepelang lo bega mong wa mothahu. Le mmotše gore khomo ée, ka yóna re thoboša bana ba go. A ba fa le modi o we ba yo bolabolago ka óna. Ba ile ba dira bjale ka taéló ya ngaka. Ge ba tšo boya ba hwetšana khomo e hwile.

2074 4417 Bjalemonna wa ngaka a re, lelešéné khomo lobega gapé ka mašene a yóna. Ge le thaka le dira bjale le ka tena ke tuwane ya ba ya lephelephetha. Ba ile ba dir ka mokhwa o we ngaka e bolabotšego ka óna. Ka moragó ga moo ba feditše go e phekolla, ba e roréla ka lapeng la mohu. Bjale ba ya khobakana ka mowe lapeng, ba ba a baganya. Monna wa ngaka a ya a tšeya therobe a éma ka thóna. Mongale a re o dirané, ke molaó wka waka, kae le kae ke dira ka mokhwa o. O ile ko amoga, banna ba mo ganetša. Moraba a šibašiba le therope a libile gae ga gagwe.

4418 Ba šala ba tšúšitše lešarašara. Bana ba lapa lewe ba re, o tšo bitša morwa'Rrago. Bóna bjala o rwele. Lehono o mo file moabé. Banna ba ile ba tima thaga ewe. Ke

moka ba a bagana mothahu owe wa thoboŋi. Ta-ba e we e ile ya ba kwiŋa bothoko bjale ke ge ba thalŋmala mokhwa wa mohuta owe. Go toga ka lŋna letŋfatŋi lewe a gona le motho ka othii yo we a kaya go a ra ngaka ya ga Moraba gore e te e alafe lehu.

2075

4419 Dingaka tŋa the ga geŋu ga dibjale. Di alafa lehu, ka moragŋ ba ya ba phorola bathologadi meirir. Ke moka ba mo ŋupa pitŋa ya gwe. A dira gore ba e rwale ba e bee khakala ke moka ba nwe. Ka moragŋ ga mowe, ba mofa pitŋa ya molaŋlŋ. Ke gore mo a e nwa yŋna ke moka o wa toga. Wa bŋna a dutŋi o dudiŋitŋe ke mong wa mote. O mo dudiŋed tŋe bjala bja thŋgŋ.

4420 Bjala bja thŋgŋ le go pnorola. Go phorola ke ŋetŋe ke ngondile. Bjale ke ngwala mo gape ka baka la monna yo mongwe. O bolabola ka bo thaloŋa lentŋu le, ka gore le ŋumiŋwa fŋla ge ba phalola bathologadi ka bjala bja thetŋhila. Bjala bjo we ba bo fago ngaka. Ge ba ba phalola ba re ba phalola, ba re ba ba phorola. Go phalola ke ge ba the gopa khoko. Ba gopa khoko, ke gore ba phalola bathologadi. Thŋgŋ bjala bjowe bja thetŋhila bŋna le thŋgŋ, ke gore bjala bja beng ba mote. Thŋgŋ e we ba ŋala ba e nwa kowa leŋaba le palakane. Ke gore bo ŋma legatong la phithŋ.

2076

4421 Phapanŋ ya mantŋu a phalola le phorolo. Go phalola ba phalola bathologadi ka bjalana bja khoko. Ge o kwa ba re ba fala khoko ke gŋna ba phalola. Go phorola lentŋu le ke la mo ba ba toŋa thetŋhila. Bjale ge ba toŋa thetŋhila ba re ba phorola bathologadi. Ke gore ba ba phalola le go ba thakola dithomŋ tŋa lehu. Phalola ke la mathŋmŋ go phorola ke la mafeletŋo.

4422 Phorolo ya bjala bja thetŋhila. Bjala bjo ka lebaka bu bitŋiwa bjala bja meriri. Bjala bja meriri bo ga bedi,

ser 889

ke bja meriri ya mathômô bja go phorola bathologadi. Bjala bjowe bja go phorola bathologadi le go ba thakola dikala ke bja ngaka. Bjale ka moragô ga bjôna gona le bjo bongwe bjala bja meriri. Bjala bjowe ke bjago theya dieudi. Dipeudi ke gore go ba beula ka mathekô ga thôgô. Bjale ke moka ba kama mekamô, ba ba bjale ka basadi ba bangwe.

2077 4423 Dikaparô ka moka tsa bothologadi a ba tha di apara. Bjale a ba thale thellong, thellô tha go llêla mong wa bôna the fedile. Le ge ba bôna monna a tsoga ka ngwakong wa mosadi yo mongwe wa mothologadi, a ba tha mo kwela bothoko. Taba-kholo ke gore mosadi yowe o swanetse go mmea. A re le theke la makala ge dimpja di goba bošego di goba motho waka. Bjale bôna ba ta mmotša gore a te mosegare, ka gobane motho wa bošego a tibiwe, re ka tšhoga re mo gobatsitše. Ka moswana o ta tsoga a thetše ke moka ba mmôna.

4424 Blišwa bja mothahu. Monna yo monwe wa ngakanyana wa ga Moeng, yowe go bônagalago gore o tha e thuta modirô wa go alafa lehu. O ile mo a thaloša mo jêlê wa mothahu, a thaloša ke gore go lewa ka letsôgô la mmagoja. Bjale buntši bja dingaka gammôgô le batho bare bolewa ka letsôgô la mphapa ka gobane a se buutša bjo bo lukilego ke ditšhila.

2078 4425 Ke nnete bo lewa ka letsôgô la mphapa. Ka baka la gore mosadi ge a ka bôna ngwana a ija buušwa buušwa ka letsôgô la mphapa, o ta mo khala tše nkego a se ga fêla. Ge e le mosadi wa thekhapo, o wa ba a mo tšipa. Aba a mmotša le ge a mo tholetša go hwa, a šale a ija mothahu. Mabelê a motho yo a phelago a liwi ka mphapa.

4426 Maforo a maswa a budiwa. Ge monna wa lapa a ka hwa, pele ga gore ba montše ka ngwakong, ba swanetše go bula the-fêrô the theswa thewe ba yo monthšhago ka thôna. Kowa maforong le gôna go bjale. Ke moka meforo a la a khale a tewaletše. Dipheko di beiwa ke ngaka mowe maforong a maswa.

TH.

Bjale mohu ge a poka a ka theke a khóna go tēna. O ta tēwa a gobotšé go tēna ka maforo a khale, a hwetšana a thibane ke moka a gakabéga.

Temana ya 4 D: Molomo wa badimu le go phasa.

2079 4427 Melaō ya badimu e diriwa ka moragō ga mo thellō the fedile. Mo mohu ba tha mmoloka ka molaō, bjale o tentšha dipelašlō. Mothahu wa gwe ge ba tha ka ba o wa ba ka molaō, kamoka ga ōna mothahu o we o ta mo latēla. Taba-kholo molebendi, ge a bōna dilō tša mothahu di e hwa, o swanetšé go kitima le dingaka di ta mmotšá thewe the bolayago mothahu o we.

4428 Tšhupō ya mohu ge a belašla. Ga gōna motho yo a ka dupago gore badimu ba belašla. Dilō tšé ditebago gore baofimu ba belašla ke ditaola. Bjale badimu ge ba belašla ba šupa ka mothahu le malwetšá a bana. Mothomong o belašla go thebuludiwé ka thewe a go ba a nyaka go bulušwa ka thōna. Mothomong ke pelašlō ya go the molumišé. Mothomong o nyaka go fa ngwana wa gwe bongaka. Mothahu ge ba file yo a go ba a tha nyake go mo fa ka moka ga ōna o wa hwa.

2080 4429 Dipelašlō tša mohuta owe gantšá, nyaretšá ke motho wa go fo hwa a tha babji. Motho wa go hwa ntweng, le makhoweng. Le motho wa go e polaya. Mahu a we a nyaretšá dipelašlō ka baka la gore a ba ka ba lašla. Bjale ba ta thōma ba lebella gore ba ta dira mowe mōya wa gwe o nyakago. Bjale a bōna ba tha diri mowe a go ba a nyaka gore go diriwe ka gōna. Ke moka o thōma go belašla.

4430 Molomo wa badimu. Badimu ba swanetšé go lumišwa. Ka go fšla o thōkšmela go lumišá badimu, le bōna ba ta go fa mathatšé bakeng tha dibjalō, tšewe o dibjalago. O ta budišá mabélé ka buntšá, ke moka batho ba tšeya mošegélō ba beya. Mošegélō ke mabélé a ba gašago ka dithare. Mothare owe ba re mošegélō. Mothomong wa o kwa bare o tšama a fokola mabélé a

batho. Khanthe taba e we a e góna. Motho yowe a kone badimu. Theló the thengwé le the thengwé o bega badimu pele ga gore a the je.

2081

4431 Mabelé a thoboší. Ba dira bjala ba ya ba lema tshemo ya mohu. Tshemo e we ba e thoboša ka gobane mong wa yóna a tha phela. Mabelé a we a na le mong yo we a swanetségo go a thókómela. Puno ya óna, a bunwa ke bóna balimi. Baméle a yóna a yo tshediwa ka thešegong tha mohu.

4432 Ba dira bjala bja meriri ya peudi. Bjala bjo we bja meriri ya dipeudi, bo diriwa ka mabelé a go thoboša tshemo. Mabelé a we a tha bitšwa mothahu, ka ba ka la gore a libile ke ba ba phelago. Bjale ba swanetše go bega mohu, pele ga gore ba diré mediró e we ya bóna ya dipeudi. Ba bokha ka thehepa, e thale ditheba. Motho a swanela go nwa pele ga go fa mohu. Ba ka nwa mo ba šetše ba tšo boya mowe badimung. Ba tsošela e thale bošego le bana ba mmógo le mosadi yowe a tago šala a lema tshemo owe.

4433 Ba dikuluša lebita ba kwatamile ka dikhuru. Ga go motho le ka o thii yowe a swanetségo go bolabola. Ka moka ga bóna ba lóma thenkó, gwa fo kwala fela yowe a bolayago ka thekhuba. Khadi ya thóma go bega mohu. O bolabola a gare a phuphutha ka diata. Ka molomo o wa bolabola.

2082

4434 Dipolabolo téa khadi ge a bega mohu. Ba beya the thepa-na fathe, ke moka a thóma a bolabola ka mokhwa o. Re tišitše mabelé a thoboší, re go bega óna. Bana ba gago šeba, ba nwa mo pele gago, a theke a ba beta. Tshemo e le lehono re e fa ngwetši wa go. O theke wa mo swane matsógo. A budiše mabelé bjale ka ge le wena o be a budiša. Ke moka Ba ga bana ba nwa bjala. Yola o wa sora, o šela yola, yola le yéna bjale. Ke moka ba dira bjale bjale go fithela ba šéla. Bjowe bo šitšego ke moka bana ka moka ba beletša diata godimu ga libita. Khadi ya tšeya mašaledi a la, ke moka a ba

tshéla diata. Bana ba thapa, le bōna ba bolabola, ka gore badimu lalang badimu lalang. Ka moragō ga mowe ba khurumetša thehepa ba toga.

2083

4435 Ge ba toga a ba lebella nthago. Mola ba huralago ke moka ba huraletše. Ba laiwa gore yowe a lebellago moragō o ta fofo. Ke gore o ta šala a fetugile theuta. Ke moka o šetše ba ka thetha mmōna. Ge ba fithile gae, ke gōna yo we a nyakago go nwa bjala a ka nwago. Bjala bjowe bja meriri ya dipendi bo dira ke mothologadi yo mongwe le yo mongwe.

4436 Pelaelō ya mohu. Motho a ka belaela ge ba tha ka ba mmoloka ka molaō. Ka baka lewe o ta bakela malwetši, go dirēla gore ba ta thepela le dingaka ke tšōna tšewe di taya go di ba thalošetša. Bjale ka moragō ga mo ditaola di ba thalušeditšago ka ōna, ngaka e ta ba botša thewe the belaelago ke mohu. Le ka mokhwa owe ba swanetšego go dira ka gōna. Ge mohu a belaela ka khomo, ba swanetše go fediša dipelašlo tša mohu ka yōna khomo.

2084

4437 Ngaka e hwa ka thetu goba thekhame. Motho mo a ile a thōma ka go babja, yēna mong ka noši o wa khōna go aba lefa la gwe. Bjale bawe ba go hwa ba tha bolabole, memōya ya bōna a lale. Lala ke gore go robala. Motho wa go phela a lale, o wa robala. Bjale lentšú le la gore alala le šupa motho yo a hwilego. Bjale mohu yo we wa ngaka mo a belaela ka the the ngwe tha dipheko tša gwe, a nyaka go fa ngwana yo mongwe wa gwe, o dira gore ngwana yowe a babje. Ba ka leka go mo alafa bjang le bjang, a ka theke a fōla. Mafellō ba ta hwe-tšana ngaka ya makhonthe ya ba yōna e mmotšago. Ge ba yo dira ga na mowe ngaka e bolabotšego ke moka ba bō na a fōla.

4438 Pelaelō ya go the lumiše mohu. Molomō wa badimu. Ngwaga o mongwe le o mongwe, badimu ba swanetše go lumišwa. Go lumišwa ga badimu ba lumišwa pele ga gore go lewe motšhatšha. Ba ta re kowa ba lumifitše badimu ya ba gōna ba jago motšhatšha. Ke gore ngwaga o moswa. Go bjale ka ge peu e tšwa

badimu ba swanetše go bigiwa. Ka go riale mowe naga e ta ba le molaš. Molaš ke gore go budiša mabélé ke moka ba khora. Ke šna molaš.

2085

4439 Mothahu mo o tha go lebana o wa hwa. Motho o swanetše go kholwa ka thewe a fiwago ke mohu. Ka gobane o filwe o ta bōna theata. Ge o kare e le wena moja-lefa, wa amoga bawe ba filego ke mohu, wa re ke tšago, diló tšewe o diyo amogago ka manganga le ka baka la bogolo, di ka theke téa go pheléla. Ke nnete lentšú la mohu a le nyatšwi.

4440 Monna o féla a efa mosadi wa mokokotšlo mathatse. Mosadi wa mofa-lefa goba ngwana wa moja-lefa, e féla e ba ditšhuwana. Molato keng mosadi wa mokokotšló a fiwa mathatse? Lebaka ke le: Monna a ke a babjetša ka lapeng le legolo. O féla a babjetša ka lapeng le lenyana. Bjale ka goriale mowe mooki e ta ba yena. Ge a dutši a mo ška o mmotša diló kamoka. Le diló tše dintši o ta fa yéna. Le ngwana yowe papagwe a rego ge a mo roma a theke a pheta molala. Mathatse a ta ba godimu ga ngwana yowe.

2086

4441 Mosadi a oke monna wa gwe, ge a babja a le ka lapeng le lengwe. Taba-kholo ke go ya a motsošetša, ka moragó ga mowe ke moka o e kéla mowe a go ratago. Bjale ka go riale mowe pelo ya monna e ta ba le lehutó. Mooki ke yéna motho yowe a khotago thankha. Thankha ke gore ditšhila. Ka gobane mo motho a babja ka maata ditšhila ka moka o diréla ka ngwakong. Mooki o swanetše go tšhela molore mowe a dirélago ditšhila. Ka moragó ke moka o wa di šla. Modiró wa go thapisa molwetši ke yéna. Ke mokhwa o we mooki a félago a hwetšana mathatse. Le ge e le monna wa ngaka o féla a mo šupa dipheko tše dikholo.

4442 Ke motho wa gore mo a e hwa a bolabola. Ke taba e bote ya gore molwetši o wa škiwa, ka gobane yéna ka noši o ta khōna go abaganya lefa la gwe. Batho ba go tawenya ke batho ba go hwa ka mekhwa e: (a) Go hwa kante le go babja.

(b) Go hwa ntweng (c) Go hwa mokhoweng. (d) Go e tēma.

Memōya ya bōna e tawenya kudu.

2087

4443 Bjale ka Patēi. Monna yo o ile a tšeya ngwana wa malome wa gwe Lekhowa. Ke yēna moradi yo mogolo wa go mo ntšha thakeng. Kante le go mo ntšha thakeng e be e ta no ba yo mogolo, ka bakala gore ke ngwana wa malome wa gwe. Ke yēna mo-fiwa-dipheko. Dikhomo tša dikhaitšedi di a tawenya, ka go riale mowe o swanetše go tšeya basadi ba babedi gapē.

4444 A goma a tšeya Madigale mosadi wa bobedi. Mosadi yowe e noba motho-fēla. Re ka re ke mosadi wa mokokotšlō. Mong mosadi wa mokokotšlō o be a mo lošetše a thešú a mmeka. Mōsadi yowe leina la gwe ke Motšatēi. Patēi o ile a hwa a thešú a mmeka. Go nyala gōna o be a mo nyetše go šetše fēla khomo ya tawetšī. Ka mokhwa o we re re go Madigale ke mosadi wa mokokotšlō, ka baka la gore mong wa mokokotšlō o be a thešú a mmeka.

2088

4445 Lekhowa o be a na le barwa ba babedi. Madigale a thana le morwa ka o thii. Ke gore e be e thale yo moswa. Lekhowa a thōma go e khudifa pele ga monna wa gwe. Khopolo ya gwe e kholo ke ya gore bana baka ba ta šala ba tšeya lefa la papogo bōna bjale ka ge e le bōna baja-lefa. Monna a bōna gabote gore mosadi a nthokomele. A lebella mosadi yo monyana a bōna a mo swara gabote .

4446 Patēi a thabēga. O ile go thabēga a ya a dula ka lapeng la Lekhowa. A ba a robala ka mowe bošego ka bothii. Ka moswana bja re gotha, a faga tša go ja. Ka moragō ga moo a llē tša go ja, ke moka a e kēla mo a yago. Mokhalabje a re o roma morwa wa Lekhowa gore a mo khele meeti. Le yēna a napa a pja bjale ka meeti a magakwa. Ke ge a bōna gore felō mo nka theke ka ōkiwa. Ke moka a bula a ya ka papeng la Madigale.

4447 Madigale a ba moōki wa molwetšī. Patēi o be a tene ka

2089

ke bolwetši bja ntéré. Bolwetši bjowe bo bulaiša baoki, ka gobane motho wa bjōna a hwe kapela. Madigale o ile a khota thankha. Bjale batewadi ba Lekhwa ba thōma go ngunanguna. Ngunanguno ya bōna ke gore molato keng a babjetšwa ka lapeng le lenyana. Bjale yēna molwetši yo a tago go moukamēla, o fēla a ba botša gore ka ka kowa ke nyakilō hwa ka letōra. Bjale ke moke táhabēla ka mono.

4448 E fula e ukametše leōpš, go riale ke Patši. Bjale a thōma go obēla bana ba gwe lefa la gwe. Mokhalebje yowe o be a na le dikhomo tše diné tša go tiya thōgō ya gwe. A re go morwa Lekhowa, o swanetše go tšeya mosadi yola Motšatši ke mosadi wa go. Mabapi le dikhomo, o swanetš go hwetša khomo, ka e thii. Khomo tšedi ke tša morwa Madigale. Bjale khomo ya pholo le mpolokē ka yōna. Nna bošpa bo dutši ke bja mokhobalobi. Mowe ke ya go a še khole, khole ke moke ke tšwago.

4449 Ka moragō ga matšatši a the makae a hwa. O ile a hwēla matsogong ga Madigale. Bjale ba diyo mo rwala e le thetoto ba mo iša ka ngwakong wa Lekhowa. Ba mo iša ka mowe ngakong wa Lekhowa ka baka la gore ke yēna mosadi yo mogolo. Ba ile ba mo ntšha a le ka mowe ngwakong o we ba mo iša lebiteng.

2090

4450 Lekhowa le morwa wa gwe ba gana go mmoloka ka khomo. Madigale a re ke a makala lehono ba tha dirigo mowe mohu a ba butšitšego. Mohu o bolabotše gore a bulukiwe ka khomo. Bāna ba napa ba mo ganetša. Madigale a re le a kwala bagolo, a ka ka ka kwišiša gabote. Ba ile ba mmoloka ka nku. Ba buluki ba ile ba thapešwa diata ka pudi. Mabapi le dipudi o be a file morwa wa Madigale putšanyana ya tšhaadi. Morwa Lekhowa a mo fa lešaka ka moka. Batho ba ba sola ka gore ba na le phōšō lentšu la mohu a le ganetšwe.

2091

4451 Lekhowa le morwa wa gwe ba gana le dikhomo. Ka moragó ga mo ba ndile thelló, ba bile ba tušitše meriri, ba thóma khanetsánó. Morwa Lekhowa a re dikhomo tša tharo ke file ke papa. Khomo e o e file yo. Dipudi ka moka o mphile. Putšanyana e o file morwa Madigale. Morwa Madigale ka lebaka le we, e be e thale yo monyana. Bjale mmagwe a re go bóna, bjale ka ge le ganetša lentšú la mohu a go na taba lena mpheng le tešago. Ke ge ba mo fa khomo ya thethóle le putšanyana e la. Ke roka taba ya bóna ya féla e ta mowe.

4452 Morwa Lekhowa a ka a di ana methahu ya go siya papagwe. Ka moragó ga mo ba dirile ka mokhwa o we wa go abagana. Dikhomo tša morwa Lekhwa tša latéla mong wa téóna. Gwa thóma ka khomo e la ya pholo a gore ba mmoloke ka yóna. Ba ile ba fo hwetšana e hwile ka šakeng. Ba thóma go makala, ba gopola gore a lumile ke nóga. Ba ile ge ba feditše go tawiya ba e phula, ba hwetšana dibete le matswafo di bodile. Ke moka ba diyo ntšha ba špéla. 'Moni o be a ka theke a ja. Ba ile ba e rekiša batho ba e réka ka moka ba fetša.

2092

4453 Ka moswane gwa hwa e ngwe. Ba ile ba thare thelló the khomo re lla re ija. Ba makatša ke e ngwe ya fo tsoga e hwile. Le yóna ge ba yo e phula ba hwetšana e swana le e la. Ba ile ba tha maketše ke moka e ngwe ya hwa. Dikhomo téela tša fella kamoka gwa kéala ya morwa Madigale. Dipudi tsóna tša theke tša hwa. Di ile tša fo tšwala di folótsa. Khomo ya go fiwa morwa Madigale le pudi tša tšwela pele le go tšwala.

4454 Lekhowa a thóma Madigale boloi. A re go mogadikane o moloi, o loile mothahu wa ngwama waka, wa ngwana wa go o šetše o phela. Ke moka ke ditaba. Madigale a ya a tibiša ba gabó. Le yéna Lekhowa a dira bjale. Ke moka ba ba botša letšatši lewe ba ta ya go ba gathana ka lóna. Ke ge ba goma ba bošla gae. Mongwe o be a tha tšee molló ka lapeng la

yo mongwe. Ba be ba fo dula ba bophelane e ke ke dipōō
tša dikhomo.

4455 Letsatši la go o kwa boloi bja Madigale. Ba ile ba
ga thana ka lōna letsatši lewe le beilwego. Ba bo leloko
la bo mohu le bōna baba gōna. Ditaba di tha yo bolwabolwa
ka the gae. Bjale letsatši le thabile le ka bolabola ra kwa
gore molato keng.

2093

4456 Dipolabolo tša Madigale. Le bitša ke nna ka baka la
boloi bja ka. Boloi bjaka ke bja go lōya diruiwa, batho a
bo khone. Ke riale ka baka la gore dikhomo di a hwa mo,
di hwa di bodile tšaka teng. Bjale dikhomo tšewe ba re di
lōya ke nna. Ke yōna taba e we ke lebitšetšago yōna.

4457 Dipolabolo tša Lekhowa. Nna taba e we a e bolabolago
a ke tebe. Taba kholo ke teba fēla ditšhekelō tše ge dikhomo
tša ngwana waka di fo hwa di bošile ka teng. Ge e be ke
šekēla, a ke tebe ge ke mothomo boloi. Ke moka ke feditše.

4458 Thatse ke Makobe. Makobe o be a agišane nabō, yēna ke
mosadi wa ga Thobetšane. A re Lekhowa o gana fēla ka boaka la
gore a ka a mo romēla thebaka. Bakeng tha thōmō ya boloi
yōna o ile a mothōma. Ba bile ba šmana. O ile a mmošā gore
ke moloi, o lōya dikhomo tša ngwana wa gwe. Tša gwe dikhomo
a di hwe.

2094

4459 Diputšišō godimu ga ba fapani. Dikhomo le tšōna di a
makatše, ka baka la gore go fo hwa tša lapa ka lethi. Taba
e, e ya go nontša. Bjale wena Lekhowa o wa ganetša mo go
bolabolago Makobē. Ka khonōnō fēla ke ile ka gonōna, ka oōnō
ya go fo hwa tšaka dikhomo fēla. Bjale ka go riale mowe o mo
thomile, a gana. Go bjang ge le ka tšwa go tšama le o kwa
gore khwiti e e le tenetšego ke ya mohuta mang. O ile a
gana. Bjale wena Modigale o wa kwa, o re a go romēla motho.
Bjale ka go riale mowe wena o reng ka taba ya mohuta o?

4460 Diphetolo tša Madigale. A re ke a kwa, fēla o diryo

2095

gana o bolabotée. Bjale ka ge a gana gore re téame re e kwa thehu tha dikhomo, a gona taba. Taba kholo nna ke tswanetée go ba téwela mo moteng o wa bōna. Ke bōne wa ka mmoto ke agé ~~gānk~~ gōna.

4461 Motéatái ke khaitéadi ya Madigale. A re ke nnete mowe khaitéadi yaka a bolabolago. Batho a ba ke ba dula ba bo-pélane, yo mongwe a ka thaba yo mongwe. Taba ba e bolabotée bjale lehono ba foganetée. Bjale o ka theke wa khona go ya ngakeng ka baka la gore o wa gana. Ba ka a rogana bjang ba thešu ba to ée meriri ya mafelló. Dikhaka di kaya ka megwe-re ka moragó ga mo ba tušitée meriri ya mafelló. Gwa kwala ka gobane ke molaó wa gore bathologadi ba khobakane felo go thii go fithéla ba toša meriri ka moka.

2096

4462 Lekhowa o lala a tha rōbale bošego. Bošego ka moka o lala a rakiša ke khomo e la mohu a gore ba mmoloke ka yōna. Bjale ka baka lewe, mokhekolo a ba a thabéga. O ile a babje ke bolwetša mokolo. Dingaka ka moka di ile téa likiša go alafa, dithare téa bōna ka moka di ile téa khuba. Morwa wa Lekhowa a gopola taba e la ya boloi, a re mme o loilwe. A ka a thōma motho. O ile a dira gore ba téwe ba yo téama ba o kwa gore molato keng.

4463 Ba ile ba téwa ka thegae tha bōna. Ba be ba téma ba laola bolwetée bja mokhekolo. Bjale ditaola téa ya téa ba botša gore le ta fetšana ka maaka. Le gopola gore moloi o gōna. A gona moloi. Lena ka noši a laka la šala lentéu la mohu moragó. Bjale ka go riale mowe ke yéna mohu a dirago ka mokhwa o. Dikhomo di hwile, la ba la thōma mogadikane. Le swanetée go nyakéla khomo, le e lebiteng la mohu lo phasa. Le ta bōna le thabéla ke phefó.

4464 Ba ile ba nyakéla khomo ba iša lebiteng la mohu ba ya ba phasa. Ka moragó ga mo ngaka e téo ba thalošetša ka mokhwa o we, ba nyakela khomo ba ya lebiteng la mohu go phasa.

2097

Ka moragó ga mo ba phasitée ke moka ba bóna ba phela bophelo bjo bobote. Lekhawa a fíla kante le dithare. Dipudi téa the tha folotéa.

4465 Madigale a toga moteng ka moragó ga meriri ya mafelló. Le ge ditaola di ile téa ba lamolanya, kwanó e ile ya the be góna. Bjale ka mokhwa owe Madigale a ya a aga lagwe legora. Bjale ka moragó ga mowe ba thóma go kwana. Khomo e la ya go fiwa morwa Madigale ya tatéa leśaka. Dipudi téafna ke ga mantéha. Ke gore yo a nyakago pudi o fo ya góna o di hwetéa. Taba ya bóna e fedile e ta mowe.

4466 Matuu moredi wa gwe Maune. Ke poya bogadi yo Maune. Féla bapoya bogadi bja gwe a fé mong bjóna, ka baka la gore o buile le monna wa gwe, a dula nae lapen, la mmagwe.

2098

4467 Matuu e be e le moradi wa go lema kudu. A budufá mabéle a mantéi kudu. Moredi wa gwe o be a phela ka mabéle a mmagwe. Bogoé bja motho ke téa go ja, ka baka la gore ge o na le téa go ja batho ba ta dula ba tetée moteng wa go.

4468 Matuu a hwa. Pele ga gore a hwe, o ile a tiya ke Maune. Ka moragó ga mo tiyó o we, ke moka mokhekolo a napa a thabéga. Khanthe ke moka o thabégéla go hwa. Ba ile ba rwala thógó e we ya ga Mpholwane ba ya ba boloka. Melaó ka moka ya mabjala a meriri ya diriwa ka mothahu wa mohu. Ka moragó ga mowe Maune a thóma go thinya mothahu wa mohu. Bjale a thóka tha go dira tha go thóbósa téhemo. Ba mmotéa gore a yo góga leśaśa la mokhaló ka go riale mowe o ta ba a e thoboíté. A ka a dira taba ewe.

4469 Maune o ile a fo lema téhemo ya magwe ka ntele go e thóbéfa. Go ile wa mmela mabéle a mangwe a makoto, a mabote. A ka begamohu mo a yo lema téhemo e we. Ka thóna thelemo thewe tha mo a yo thóma go lema téhemo ya mohu, o ile a budufá mabéle a le mohu a the éugo a ke a budufá.

- 2099 4470 Maune a ka a lumisa mohu. O ile a bona a tatisa diago tse pedi. A e tisa mohu mmagwe, maphoko o dula o duta mokola. Ke gore the o the thadule the omile. Go ka feta matsatsi a the makae, ka motso ba nwa bjala. Maune o ile a ba khošana le monna wa gwe ka thona thelemo thewe. Ka baka la gore batho e be ba fo dula ba tete more, ba latella bjala. O dira mabja a we, a go thabisa monna wa gwe, le mpa ya gwe ganma-gō le bankana.
- 4471 Thelemo the thewa tha fitha. A lema a tisetse bjale ka thelemo tha mothomo. Ka morago ga matsatsinyana, mo a lebella boriba, a bona mabeli a tha bonale. A thoma gore ba-loi ba ta ba gata tesimo yaka. A goma a thibula buriba, le gona a the ke a mela. A goga keaana, le gona a theke a mela. Thelemo thewe tesimo e ile ya salokha e thena mabeli.
- 2300 4472 Maune le monna ba tsama ba laola. Bjale ditaola tsa ba botsa gore le gopola gore ke baloi, aowa, moloi a a gona. Lena ka nofe le dirile phoso. Phoso ya lena ke e, a laka la thobisa tesimo, le ile la fo lema. Mohu a ka a belaela le ila la buna mabeli a mantisi. Bjale la goma la dira phoso la theke la lumisa mohu. Bjale mohu o wa belaela, ka pelaelo ya gwe o nyaka gore tesimo e fo dula e lebata. Balaolela dipheko. Bjale ngaka ya re phoso ya lena ke e kholo. Ka goriale mow ditaola tsaka dire thepelang lo nyaka khomo e ntso, lo bega ka yona mohu. Le dire bjala bjo buntisi le bitšana ka moka bana ba mokhekolo yawe.
- 4473 Ba ile ba phasa mowe lebiteng la Matuu. Moredi wa mohu yo mogolo ke Mokhadi. Mong yo mogolo e be e le Morukhwe. Bjale o ile hwa pele ga mmagwe. Matsatsi o latela Mokhadi. Maune ke lekhothwane. Bjale ba ile ba ba tibia ka moka ga bona. Ka tsatsi lewe bjala bo ta tsogago bo nwewa ba ile ba robala mowe moteng wa go eiyana mmago bona.
- 2101 4474 Ba ile ba tsogela lebiteng la mohu e thale bošego.

Ba ile ba gapa khomo e la entso. Mpphasi e ile ya ba yéna Mokhadí. Ka moka ga bóna ba ile ba kwatama ka dikhuru ba dikuluša lebita. Bjale a thóma go bolabola. Re tišítše khomo le bjala mo pele gago. Re go fa tšóna, re re badimu ba lale. La theke la re huna matsogó. Ge re lema mobu bjale ka ba bangwe rena a re bone theló. Pelo e belaelang moragó. Diló tše re re ka tšóna le robaleng gabote. Le renare tie ke phefó, re hwetšane mabéšé bjale ka ba bangwe. Ke moka ba nwa bjala bjola bja ditheba ba šeedišana. Mafeledi ba ribega godimu ga lebita.

2102

4475 Ba thaba khomo e la entso. Khomo ya lewa ga na mowe badimung. Ke ya thedimu. Thedimu ke gore a e tšhedíwa letwai. Khomo ya thedimu e lewa ka thathamusi. Motho mang le mang o ja ka mokhwa o a ka thónago, a go thibelwe motho. Marapó a yóna a khobakanywa. Bjale ge ba tha apeile e ngwe ka dipitša, ba ba ba ba temella marala a khomo e la. Marala a we ba bitša gore ke dipheko.

4476 Bjale ge ba feditše go temellwa diphiko ke moka ba ja nama. Nama ya thedimu a e butšwi. Bjale ka moragó ga mo ba feditše go ja nama ke moka ba bošla gae. Ge toga mowe a ba lebella moragó. Ke moka ba ya go nwa bjala gae. Ba bangwe ba toga ba lala ba bina malopó bošego ka moka. Gotoga ka lóna tšatši lewe Maune a re go gaša mabele a mela.

2103

4477 Go nyaka go fa ngwana wa gwe bongaka. Monna le ge a ne le bana ba bathankana ya ba bana bwe a ba kwe thewe oapa-go bóna a ba botšago. O wa fa ngwana wa mošetšana bongaka. O tšena mowe ngwaneng yowe a mo fago ka bolwetši. Bolwetši bjowe a bo khone ke motho. Ka go riale mowe ba ta ba ba hwetšana ngaka ya go khóna go laola ya ba botša gore molato wa molwetši keng. Ba khóné go dira ka ditašló tša ngaka, ba ta bóna a fóla.

4478 Taba e, e kile ya diréga moteng wa ga Pópéia. Ka mosadi wa Malesa leina la mosadi ba re ke Mašilu. Papago mašilu e be e le ngaka. Bjale a ya a hwa ntweng ya Matšhipi.

Bana ba bathankana ba dutfi ba le tona. Bjale moya wa gwe a waka wa robala, ka baka la bongaka bja gwe. Ke ge moya wa gwe o tena ga Masilu. Masilu o be a le bogadi bja gwe. O tawile ka khorong ya gabó, o lateletée moredi wa gagwe bogadi.

2104

4479 Masilu o ile a tshosa ke dingwe. O be a ile bjaleng le ba bangwe. Bjala e be ba le moteng wa ga Thebaée ka mošo wa nokana ya Mmakana. O be a dula ka mošo o no wa Mmakana mmotong wa mabotana. Letšatši le ile la dikela be thale mo we bjaleng. Go ile mo letsudi le thoma go tšeya-tšeya, a toga le ba bangwe. Ba ile mo ba e khaufi le nokana ya Mmakana, yena a bona thengwe. O ile a thoma go tšhaba. Ba mo rakiša ba mo swara. Bjale ba mmutšiša gore naa o tšhabang? A re go bona nthethetšeng, thengwe sethe. Bona ba lebella a ba bone thelo. Ba mo etetša go mo fithiša ka gae. Motho wa lena šo, o re o tšhaba thengwe. Rena mo re lebella a re the bone.

4480 Ke moka ke bolwetši. Ba ile ba lala ba tha robala ka baka la gore o letše a ba fidiša boroko. Ka moswana a thoma go kitima le dingaka. Ba mo fa metantane empa e tha thuši thelo. Ba a kwella gore go tile ngaka kowa mothopá, ke moka a ya. Bjale ngaka ya ya ya mmotša gore a gona thethare tha go alafa molwetši. Papagwe o ile a hwa ntweng. Bjale o nyaka go mo fa bongaka. Thepela lo bolaya khomo le phae the thaolong, le gopola leina la mohu le ta bona a fola.

2105

4481 Ba ile ba dira ka mokhwa o we ngaka e ba butšitégo ka šna. Bošegong bja bjowe, o ile mo a phafoga a bona thešiko tha dikhagara. Ke moka Masilu a napa a fola. napa a ba ngaka.

4482 Mohu a ba mo 'lele a thale kantong. Ke nnete ka baka la gore motho o ya ya a boya mowe a go ba a ile. Motho mo

■

a hwile a ba mmoloke letéatái lewe. Ba tsoga ba mmoloka ka moswana. Ka go riale mowe ke gore ke nnete gore motho o hwile. Le ga go le bjale a ba swanéla go mo 'lela, ba ta mo lléla ge ba bóna banna ba rwala mohu ba mo ísa mabiteng. Ge motho ba ka mo 'lela a thale ka ngwakong, o ba thególé. Ke ba ka lewe ba tshabago go 'lela mohu a thale ka ngwakong.

4483 Moteng wa ga Mogomane o góna, yowe ba go mo 'lela ka ngwakong. Leina la mollediwa ke Mooré. Bjale lehono ba mmitéa ka gore ke Mpébébé. O ile a hwa e thale ka motswanyana, ka merithi mmagwe a mo 'lela. Ge letéatái le dikéla ke moka a phafoga. Ke moka ba mo alafa a fóla. Bjale a napa a

2106 ba Mpébébé. Mpébébé ke go the khóne go bolabola. Tée a di bolabolago o ka theke wa dikwa. Dudu motho wa mohuta owe o bolabola ka diata.

4484 Dimpébébé ke bawe ba hwago e le ba bagolo. Khotswane o na le maata, ka baka la gore o dira motho gore a theke a khóna go bolabola. O tshaba gore a ka botéa batho mowe a téwago. Batho ba bángwe bare go hwa ba goma ba tsoga. Bjale ba bolabola, a ka theke a bolabola ditaba tée dintái. O ta bolabola féla thewe a ba laélago gore ba éale ba the diré. Ka moragó ga mowe ke moka o robala morókó bja mafelló. Khotswane ke Hwane goba Hwebeyane. (Modimu).

4485 Digóle ke bana ba banyana. Bóna ba dira digólé. Bjale go bontshagala gore le ge ba gumífitáwe mowe leetong lewe a goba a eya ga lóna, a ka theke a bolabola theló. Bjale ge mmagwe a ka mo 'lela, hswana a phafoga, ke moka ngwana o swaneté go ba thególé. Bogólé bja go léyakana tseka. Mothomong o golofala letšógó le leoto. Molato ke go mo lléla.

2107 O ka bóna motho e thególé, ge o butéiáa wa kwa bare ba ile ba mo lléla. Digóle tsóna di góna téa go go batéwa ke diló.

4486 Moteng wa ga Mohale the góna the gólé tha go 'lelwa. Leina la mollélwa ke Ntama. O ile a gólófal leoto le

letsógó. Letsógó lagwe a lena modiró o we le ka o dirago. Leoto o gata ka menwana. Go bolabola o wa khôna. Ke baka la gore ba ile ba mo lléla e thale ngwana. Morna o swanetée go thókóméla mosadi wa gwe ge a babjetéa ke ngwana gore a theke a molléla.

4487 Moteng wa ga Mothabe o gona wa go llélwa. Leina la mollélwa ke Kobeng, wa mosetsana. Mmagwe o ile go mo lléla, a napa a leyakana teeka ya leoto. Mosadi a thelwe o ile a téeiwa khorong ya ga Pópéla. Motho wa batho bawe o fetéa pelo mo thepeléle ya gwe. O thepela ka lebelo a téama a koketáa. Ma yo thoma o ka re ke mo ba le lebelong. Molato wa gwe o téwa ga mmagwe.

2108

4488 Ngwana o bolaya ke letewe le mmagwe. Go ngodilwe ka mo maphephen, a ka ónadimu, bjale a wa thaloewa gore le mmolaya ka baka lang. Bjale mo go ngodiwa mabaka. Motawetái a swanéla go nwa bjala ka maata ka baka la gore o ta bolaya ngwana ke letewe le. Ke gore a ka ba le khopolo ya gore o naniéa ngwana. Bjale o ta re kowa a molomogetéitée letewe le, a khoméla la mothiba dinkó. Ke moka o ta leka ka maata go lwa, bjale ka ge a thena maano ke moka o ta ba a hwa. Ngwana wa mohuta owe, o ta no o kwa ge bare o hwile le bolwetái bo the góna. Ke mowe o kwago bare o bolatile ke letewe le.

4489 Thaloéo ya mantéu a goba le kapa. Lentéu le goba le éupa theló tha lehono, le thaka motswana. Lehono, mebana ka motswana. Pula e nele mabana goba malóba. Lehono le taya go thapa goba nka the e. Kapa ke leina la naga, mowe ba rego go lema dipholo khanthe kipholo ba ra batho. Lentéu le kapa a lena nnete, kudu nnete ya lóna ke go gana. Bjale ka gore, ka motswana go na le monyanya wa mothahu o te. Kapa ke ta ta. Ke gore motho yowe o ka theke wa mméla ka baka la kapa. Mothomong o ta ta kapa a thete.

2109

4490 Pégó ya lehu la motho wa go hwa khole. Molaó wa dithailo bare a dithailwe mothegare, ka baka la gore moja e ka téwa e rwele madi ya go tshéla ka óna. Bjale ka go riale mowe o ta gobola gore mpj e we ke thethóla. A sé the thola, wena ka nofi o na le phóó, ka gobane dithailo di thailwa ka mabanyana. Motho mo a tilo bega lehu la motho wa go hwa khole. O wa ditha a sébéla molebendi wa mote. Bjale yéna o ta mmotása gore thepela o thoboóo mmagwe goba mosadi ge a sétse a bikile.

2110

4491 Thoboóo ya mmagwe goba mosadi. Go thoboóo mmagwe, ke gore mohu o hwile a theú a beka mosadi. Mmagó mohu o thoboóo áwa ka mokhwa o, o wa fitha a théla mmagó mohu ka meeti ka phagong. Ge a thóma a re ke a makala ka moka o pjata thekhéró. Mmago ngwana o ta ba a sétse a tibile gore eng ke eng. Ke moka o thóma thelló tha lehu. Mabapi le thoboóo ya mosadi, o pjata mogopo wa monna wa gwe. O mo éupa gore o ta teoléla mang go óna monna wa go a hwile. Mogopo wa monna a o ribegwe ge monna a ile makhweng. Ka go riale mowe o thóma a dula, a letéla mo a ya teola buúwa. Ke góna a tago khóna go pjata ka moragó ga mo alle téa goja.

4492 Mabita a batho ba go hwa khole. Mabita a bóna a tibiwe, bjale ka goriale mowe ba swaneté go dira theolwana mothé wa lapa. Mowe theolwaneng ba épéla tshikhinyane. Ge mohu yowe wa go hwa khole, a beléla, ba swaneté go phasa ga na mowe theolwaneng, Mothomong ditaola di ka éupa gore ba yo phasa thebatabadimung. Ba swaneté go phasa góna ba dutéi ba mmitéa ka leina.

2111

4493 Mohu a hwe le leina. Ge o thaeletéa le bóna, e ke mohu o hwa le leina. Ka baka la gore ge o ka bitéa mohu ka leina la gwe, ba go kwéla bothoko. Ba re o wa ubéla ka baka la gore ka lapeng la bo a ba hwe. Bjale wa hwetšana e ke l ina lewe la mohu e ka le ka the tha kwala. Ge ba le e kwa

le ba gopotša mohu. Ka moragō o ta o kwa ba retše ngwana yo mongwe leima le la la mohu. Morwa wa gagwe o ta o kwa a ana ka leina le mohu papagwe. Ke mowe re hwetšanago gore mohu a hwe le leina. Go phae ng ba mmitša ka lōna empa ge ba toga le fāla ga na kowa.

4494 Lapa la theolwana, le šupa gore mong wa lōna o hwile khole. Ka goriale mowe ke gore lebita la gwe ba ka theke ba teoga ga le bone. Malapa a go thōka diolwana, beng ba ōna ba hwile ga namo, mabita o bōna a tibja.

4495 Thello le kalafō ya motho yo a hwilego khole. Thello tha gwe ba fo lla bjale ka motho yo a hwilego ga na mo gae. Fēla dipelo tšabōna di bothoko kudu ka gobane a ba mmōna ka mathō a bōna ge a fapana babō. Motho wa go hwa o mmōna ka mathō pelo e ya baba mošiya wa šala. Ka fafō e fo swana le motho yo a hwilego mo gae. Le melaš ya mabjala. Dithapō tšagwe ba tšwa natšo, ke tšōna tšewe di ta dulago ka ntong ya mohu. Di ta šumitšwa ka moragō ga mo go fukilwē.

2112

4496 Khomo ya dimapa. Šakeng ba fēla ba beya engwe khomo ka dipheko. Khomo e we e ta ba yōna kholo ya lešaka. Dikhomo mo di tšwa bošego yōna e swanetše go mōša. Go mōša ke gore go lla. Bjale ka go riale mowe mong wa mote a swanetše go teoga. Ge a teoga ka nnete o ta hwetšana dikhomo id tšwile. Wa bōna go e tšwa yōna ka šakeng, ke gore di tšwile ka moka. Ge gōna go na le moloi yowe a dintšhago, ka tšatši le lengwe e dithiba ka pele, ya di gapella moragō.

4497 Khomo e we ge e ka felegetša moho, ba swanetše go nyakela e ngwe ya go thiba e we. Ge e noba khomo ba e retše ka leina la mote owe, a e na molato. Ba felegetša mohu ka yōna, a ba nyakele e ngwe ya go thiba e la. Dikhomo tša mohu-ta o we di boloka motho yo mogolo. Ke goremong wa mote goba mosadi yo mogolo.

2113

4498 Medirō e ya ka gōdimu e diriwa ka motwanyana goba ka mabanyana. Ka baka la gore mothegare o mogolo badimu ba robe-

tée. Ba ka theke ba lekwa. Go bjale ka motho o hwa ka motwanyana le ka mabanyana. A hwa bofego gare goba mothegare, o mongwe o ta molatela. Le ngwana ge a begéga, o beléywa e thale ka motwanyana le ka merithi, ka mobanyana le ge meso e nkha. Bošego-gare goba mothegare, o thóla lehu.

Temana ya 3: Go bega Mošate.

4499 Ge motho a hwile, kxkx bahwedi ba we ba swanetše go tibiša mošate. Gona le batho ba we e lego beng ba khóró, bawe ba tentšhago melato ya bóna ka mošate ka nte gago ya ga ntona. Bjale ke bóna bawe ba ténago ka khóró ba ya ba bega ka noši gore a ra diša. Batho bawe ba nago ka fathe ga mantona, ba yo bega ga mantona a bóna. Bjale bóna ba ta íša pego e we mošate.

2114

4500 Ge mohu a tha bigiwa ga ntona goba mošate, ba bo mohwedi ba na le molato. Ka bka la gore mobu ke wa khoši. Ka go riale mowe o mmoloka mabung wa mang? Taba ya bobedi thila the ka thebš góna, ka gobane batho ba ta e kéla mašemong a bóna. Lebaka le lengwe ke gore mohu yowe ba diyo bolaya. Mothomong ke bóna ba mošate ba bolallego mohu yowe. Ga go motho yo a tebago. Bjale ke bóna ba bo mohu ba swanetše-go go thaloša mabaka a, a ka godimu.

4501 Phóšš e we e lifiwa ka pudi goba khomo. Phapanš ya tifišo ka pudi goba khomo. Dithóšš tša batho a di swane, gona le wa manganga le wa go phakiša a o kwa. Motho wa go phakiša a o kwa, o epóna phóšš a thale khorong ya ntona. Bjale ga go riale mowe, o ta lefa molato a thale gana mowe. Motho wa manganga o ta ngangiša ntona. Bjale ntona ya ba ya íša taba khorong ya mošate. Bjale a ya a katiwa ke bawe ba mošate. Ke góna ba mošate ba ta dirago gore a lefe ka khomo. Molaš o re go nyatša khoši ke go toga, khoši, khoši ga e nyatšewe e dutši mabung a yóna.

2115

4502

4502 Bjale ka Molemo Raganya, o ile a boloka mmagwe ka nte le go tibiša ba gabó gammógó le ba khóró. Bjale ba gabó ba ile ka go fo o kwa ka bo-pudi-tša-thela gore Thegwapa o hwile, bjale morwa wa gwe o épa lebita a no ba noší. Bjale ba tšhologéla mokhosi o we. Ba hw tšana gore ka nnete go bjale. Bjale ba thóma go mmutšiša. A ba fetola ga kore e be ke ta botša mang ga gobane a ka bóna le motho ke o thii wa go ta go ukaméla mohu mo a be a babja.

2116

4503 Ba mošate bóna o ba digile. A re a še khomo, ke khomo e ~~kkkk~~ we re yago ra ntšha lethakori. Ba mmotša gore o swanetše go bega, motho ke wa go ge a phela gabote. Bjale wa mo pjata thógó o na le molato. Bjale ke molaš wa gore o bega mošate. Ge o thaka wa dira bjale o tebe gore o na le molato. Monna a ka a ba thaeletša, o ile a tšwela pele le modiró wa gwe wa go épa lebita. Bjale ka ge motho e le wa bóna ba thóma go mo epiša lebita.

4504 Ba gakana le molemo ge go phuthiwa mohu. Ka moragó-wa mo lebita le fidále, ba šiya ba bangwe ba go šala ba leta lebita. Beng ba thógó ba ile ba fo latšela Molemo le go ba bitša a thaka a ba bitša. Ge a fithale ka gae, a thóma go e pella koša e. Wa tšha o wa loya. A tšwela pele le go epella ka mokhwa o we, a swere lepara lagwe, a bina koša ya go fo kitima le mokhóba.

4505 A ba rakéla go tšena ka ngwakong. Ba nyaka go teba gore molato ke eng a ba rakéla go tena ka ngwakong. A re go bóna le a lóya, dulang ga na mowe, ke ta le bitša ge ke mo ntšha ka ngwakong. Ba ile ba gana go kwa ditšhila tšewe. Ba tšena ka ngwakong ka swele. Mmaló! Re nyakilo thebóne theló. Ba hwetšana gore o šenné mmagwe. O dirileng baba e. Karabó ya thóka.

2117

4506 Ba ile ge ba lebella, ba hwetšana a mo šenné ka mokhwa o: Leleme le ripilwe, leithó le ntšhitšewe, matswele o ripile dithoko tša óna le bopele. Ditho ke gore tšewe ngwana a

2118

manago ka tšona. Ge o thanyake go re botšea ke gore molato ke
oo. Monna a fo inmél i the. Bjale ga o nyake go bega ba
mošate ka baka la gore o diyo bolaya ka noši. Le gona ka-
rabô e ile ya thoka. Bjale bôna o dirile phôšô e kholo kudu.
Taba e ke molato. Bokosone o swanetše go nteha pudi o beša
ntona gore ke dirile phôšô ke bulukile motho kante le go le
tibiša. Mowe a ka a okw. Ba ile ba mo lethetša a le bjale.
4507 ke lebaka la mo go bolla kôma. Kowa mošate a lona
taba, meropa ya mošebêtho e ya lla. Ba gopola gore naga e
letše. Khanthe ka thekô e nwe naga a ya lala. Ka moswana
yo mongwe le yo mongwe o ekêla modirong wa gwe. Otho a re
molaô wa tšwa ka mošata balata rea amogela. O bolabola a le
moteng wa ntona, o bôna mo basadi ba etšwa ba eya mašemong.
Ba mmutšiša. A re ke re gore motho o hwile moteng wa ga
Taanya. Mobu o šilafetše, bjale lena ba mošata lo o re.
Ba re taba e we a e tibiwi.

4508 Masala o ile a ngala, a re Molemo a šale le naga ya
gwe. Ka mabanyana moropa o ile wa lla ga thii, ke moka wa
tibiwa. Mokhowendi a thôma o khowella. A re kokoi e ya
batho e re ke a topa, Molemo o nthipile leleme. O re kôma
ke yêna. Ke moka masala a tšhapa phifallô a bošle nokeng go
ba a ija mthapa-kherere. Lebaka la mo kôna e bolla, khoši
a e bolabole thelô. Molato e rera ke koi. Ge e le melato
ya diphapanô e bolwabolwa ke khoši. wa nyatšô ya go thebegê
lenu, ke yêna masala a fidišego mony tšei.

2119

4509 Ka moswana ke moka ba ilêle. Bjale vole o a bitšwa.
O ile a bitša ke ntona ya gwe mašumu. Mašumu o be a rušile
ke ba ga kohlabe. Ka gobane ba ukwile kša ka mong the ko-
koi ka noši. O ile a mmitša a ya naš khoron. Bjale ba
khoron ba mmutšiša taba e we. Monna o ile a dumêla. Bjale
molato ke eng o the tibišei. A ke di tebe gore ge motho a
hwile ba tibiša. Ba thôma go m lebella yo mongwe yo mogolo.

ser 888

A ba botšea gore re mmutšitše, bjale a gona. Šidiwé. A
tšoma go ngwaya thōgō.

4510 Molemo a ya thopena le ba gabō. Kowa khoro, a ka a ba
a tha diya manganga bjale ka ge a dirēla ba gabō. Ba gabō
ba ile ba mo uta bobē bjowe a bo dirilego. Bjale ka ge a ile
a ganēla ba gabō ge ba re o swanetše go bega le u. Bjale ga na
mowe ba mmōna phōšō. Ka baka lewe ba dira gore a ntšhe khoro
bakeng tha phōšō e we ya gwe. O ile a dirā bjale ke moka
moloto wa gwe wa fēla o e ta mowe. Manganga a ja a llē mong wa
ōna. Mola a o kwe kowa ba mmotšea nkrabe a traka a lefa.

4511 Mothipidi ge a ile a hwa nageng. Motho mo a thepela
o thepela le maduma. Ke gore o wa fithe a dumedišea mowe moteng
o we a tenego go ōna. Bjale mong wa mote a mo amogēla. The
na madi a the tšhara, mothipidi o swanetše go ntšha puđi ke
gore lesome la mašeleng a fē mong wa mote. Mong wa mote o ta
tšeya puđi e we a yo mo dumedišetšea ka yōna mošata. Ke gore
o tšena ka ntona, ke moka ya ba yēna a išago raduma mošate.

2120

4512 Ntona e swanetše go outšēla mong wa mote gore o tšwa
kwe. Bjale ka ge le yēna a le gōna, ke moka o ta bola thelete
theve a tšwago go thōna. A ba botšea le batšwadi le molo o wa
gabō. Ke moragō ga mwe o swanetše go bola modirō wa gwe.
Ntona le yōna e ya naš mošate, ammōgō le yēna mong wa mote.
O laudišea ka mokhwa o la a laudišitšego pele ga ntona. Bjale
ke moka ba mo tibile le mong wa mote o we a dulago go ōna.
Batho ba tibišwa gore ba the ke ba moubēla. Thema: Leoto
ke mhanama, mo le pomago a le tebe ke motho.

4513 Thalošo ya theema the, leoto ke mphanama. Ke gore ke
malathe, ke lobane ka tšatši le langwe o ka re ke e thepela
wa gathana naš. Bjale ge nke o kile wa mo ubēla, le yēna o
ta go dirā bjale ka ge o kile wa mo dira. Bjale o ta kwa
bothoko. Ba fēla ba re khati ya pele ga e babe, ga baba
ya bobedi.

2121

T.

4514 Motho yowe ge a ile a thagela ke bolwetši goba lehu. Taba-knolo e e tibjago ke bolwetši. Lehu la go fothaga batho ba thatebe bolwetši le a twenya. Ge mothipidi yowe e ka thagela ke bolwetši, mong wa mote o swanetše go dira bjale ka pele. Ba mošate ba ta roma maroana, o ya go bawadi ba gwe go bega bolwetši goba lehu. A ba diyo ya ga mong bawadi, ba swanetše go tēna kantona ya gwe. Bjale ke yēna yowe a swanetše go nyakiša ba gabō motho yowe. Le modirō wa go tliša khoši ke wa yōna ntona e we. Khoši e ta fa bawadi ba mohu yowe banna ba khōrō ba yo bōna mohu yowe.

4515 Motšwa ka difate a ba mmoloke ba tha letetše beng gawe. Goba o wa bōla, a bole o bolla beng ga gwe. Ge ba fithile maaka ba swanetše go fa ke mong wa mote, ka mokwa o a thebe-gileng ka ōna. Go mo didiša ōna ba ka theke ba mo fediša. Ka lobane bōna beng ba ta mo lebella, ba hwetšana a ta khwathiwa.

2122

4516 Ge ba kare mo ba toga kowa gae, khoši ya laela gore a rwadiwe, ba swanetše go mo rwala ba yo mmoloka ga gabō. Mohu o rwadiwa mo a hwile ka lehu la batho. Le ōna ge ba kare ge ba butšetšiša ba hwetšana gore gona le yo mongwe motho yo ba mo tebaga, ba khopelana nae, gore re ka theke re beya thōgō e ya rena fa. Ge ba kvane nae. Bjale ba mo roma go ba dumedišetša ga ba mošate. Taba e fo thepela bjale, bjale kapele. Khoši ge ile ya dūrela ke moka ba boloka mohu mowe. Ba ntšha nudi ba leboga khoši ge a ba dūeletše go boloka mohu na eng ya gwe. Molabendi wa lebita le yēna o fiwa nudi ya gore a šale a thōkōmela lebita.

4517 Khale ōna ge khoši e ile ya re le mo rwale, ka khane le maata le be le mo rwala. Ge mohu a ile o hwa ka lehu la basadi, ōna mohu yowe ke moja e hwetše mafekong. A be ba fo khopēga khoši, gore ba gōgō moja e we ba latha. Bōna beng ba ta fa khoši tepogō ya bōna. Ge ba fitha go khoši ya bōna, se moka ba mmotša gore motho yola ke moja o hwile mafekōng. Ke moka o re le laile la latha. Motho yo we o

2123

ren 09

filikile ka gobane o togetše basadi le bana a e ya go šaba.
 Bjale o tšo fapana le modirō owe, o tawere tša gwe dišele.
 4518 Bjale ka Maruping. Monna yo ile a ta ka baka la bongaka
 mo nageng ya gešu. Bjale a tšela ka moteng wa Makhukhō.
 O ile a mo amogela. A ba a dira le gore ba khōrō ba tebe.
 Ba ile ba mo dumella gore a ka tšwela pele le modirō wa gwe.
 Ba mmošša gore o tebe gore moeng a na dibedi.

2124

4519 Lekhewa le tawara ke monna. Bjale o ile a šita go buša
 lekhewa la gwe. Ngaka ke khoši a e gone ke motho. Mosadi
 yo mongwe le yo mongwe o swanetše go mo dumela. Bobote bja
 malōba a lefache a bo fele. Monna a bōna moradi yo Manyaba,
 a bōna e ke a robale le ogong. Le hōna e ke le ka nte a e.
 O ile a mo wela gōdimu. Khanthe mosadi a loka o phumile
 mpa. Bjale mosadi o mošile a re ke ngaka, o to the kalafa.

4520 Maruping o ile a hwa a mamaretše mosadi. Mosadi a bōna
 gabote gore monna o hwile a mamarolla a latha kowa a toga.
 Mosadi yowe a re go fithe gae, a botša monna yo mong, gore
 thepela kowa mothareng o la, o ta hwetšane thelo. Bjale monna
 a nyaka go teba gore ke thelō the mohuta mang. A re wena a
 riš. Monna a ya, a ya a hwetšane monna yola wa moeng a hwile.
 Bjale a thōma go tšhoša. O ile a goma ka the ka nthagō.
 A ya a botša mosadi a re o dirileng motho wa batho. A wa bōna
 taba e ke marumu?

2125

4521 Mosadi a re a gona marumu motho yola ke mpja. Ge go eta
 marumu le bolaeng nna. Batho ka moka ba theke ba bolaiwa ka
 baka la gore a bana molato. Motho yola o bile o pha ke moja,
 ka gobane mpja e ya khopela ya tšhadi ya emiša mothela, y
 oholo ya thōna e namela. Bjale yēna o bjale ka nokōlō, e
 lomago ya tšhadi, bjale ya o kwa go baba le go lapa ya be-le-
 tša. Ke mmutšitše, a re yēna a ka theke a dira ke thelō
 ke yēna ngaka. Bjale ke ile ka leka ka maata gore ke a phō-

nyokha a napa a nk teletša. Bjale nna ke re bose a ba kwele o ta dikwa ka noše. Wena thepela o ba tibiše, o molé ke ta bolabola.

4522 Monna a ya a tibiša Makhukhu. Ba ya le mona yola, ba hwetšana gore ka nnete o hwile thegolong. Bjale a goma a ya a tibiša ntona Phašuku. Phašuku a kitima le yéna ba ya ba be-ga ka mošata. Ba ka mošata ba ntša batho ba go bōna. Ka nnete ba hwetšana a hwile thegolong. Ba bošla ba botša khoši. Bjale khoši ya re le theke la mo toša.

4523 Ba roma masogana go tibiša Bakhaga. Thepelan, le ba botše ba re kiti, motho wa bōna o hwile ka mono. Ba rumiwa ba ya. A ba ka ba nyake go ba ba tha butšiša gore mosadi ke mang. Ba ile ba re basadi ke ba bantši a re tebe, ore ke mang. Le gōna ge ba yo aira modirō owe ba utama. Ba rumiwa ba ya ba boya le Bakhaga. Ba be ba fufulelwa. Ke gore go kwata. Go kwata ga bōna go ielwa fēla.

2126

4524 Ba ile ba ba šuna mowe thegolong, mowe mohu a hwetšego nthe. Ba lebella bopele bjagwe ba hwetšana bo hunyetše, bo bile bo rurugilé. Ba khōla gore ke nnete o bolaille ke basadi. Bare ke basadi ka baka la gore mosadi yo a mmolalego a ba mo tebe. Ka go rišale mowe mpja ge e hwile lefekong, a ba nyakišiši gore e bolaille ke e fe moja. Ba go gōga ba ya ba latha. Bjale le yéna ba ile ba fō boloka. Pele ga gore ba mmoloké ba ile ba dumediša mošata. Ba re re nyaka go robadiša motho wa rena no mobung wa go. Khoši ya dumēla.

4525 Ba iel ba dumediša ke pudu. Bjale ke moragō ga moo kho-ši e dūšādāx dumeditše, ya ba gōna ba khōnago ba mmoloka. Ba leloko la bo mohu ba khopela mtešgō ga mong wa mote. Mong wa mote a khopela banna. Banna a ba na taeba, ba ile ba šoa lebita ke moka ba boloka mohu. Dišō ka moka ba fēpa ka bōna ba bo leloko la mohu. Diyo tšewe di bolwabolwago ke tša go thabiša banna diata.

2127

fer 809

4526 Ba fa mong wa mote pudi goba nku. Tšatšé lewe ba bolakago mohu, a ba toge ka lóna. Ba rób la mowe. Ba lala ba laetée go morena. Gore motho yona wa rena re bhuthile, ka moswana e thale ka moswanyana, re a toga, ba botša mong wa more gore a ntéhé dithapó tša mohu. Ke moka a dintšha ka moka. Le ge, óna le tše dingwe tše we a di utilego, a, óna taba. Ba lla féla tšewe a ba éupago. Bjale ba ntšha nku ba fa makhu hu, ba re o šale o thokómela lebita le la rena. Ke moka ba laélana le mong wa mote ba toga. Dithapó tšela tša mohu ba rwala ba toga natšó. Ba yo lla thelló lapeng la mohu. Le dikalafó ba yo dira gana mowe gae ga gwe.

4527 Ke moka ditaba tša mohu maruping, tša féla di e ta mowe. Mong wa mote leina lagwe ba le noloka ka dipelong tša bōna. Morwa yo mongwe wa mohu ge a nyaka go bōna lebita la papagwe, ba mo laeletša, ga monna yola ba gore a šale a lebeletši lebita.

2128

4528 Mohu yowe maruping a ba ka ba mo íša ka ngwakong. Ba ile ba mo rwala ba mmeya ka té ga maforo. Ge ba mo íša lebiteng ba ile ba mo rwala a le gana mowe. Ke molaó wa gore mothipidi ba theke ba mmeya ka ngwakong, ka baka la gore a še motho wa mo. Le dikalafó tša lehu ba yo alafa ga gabó mohu. Bjale wa mmeya ka ngwakong, ngwako o we o ta šilafala. Bjale mo o nyaka ngaka ye go ta go foka, o swanetše go lefa ngaka. Le ge motho wa mothipidi a fa fo bjabja, ge ba bōna gore a binéla go fofa, ba mo ntšha ka gare ga mote. Ba mo agéla mošáša ka mafuri nte ga legora.

4529 Ba bo leloko la mohu ba rwala mohu. Bjale ka ge mohu a ile a re go fitha mo naeng e, a ile a dumedíša. Le bōna ba swanetše go tibiša khoši ka pudi gore motho yo wa rena re a mo rwale. Bjale khoši e ka theke ya ba ganéla. Ke moka ba rwala motho wa bōna ba toga ka yéna. Thetopo the the tha rwadiwago, ke tša mo motho a hwile ka baka la mo go lwana dintwa. Beng ba thōna ge ba ka the bōna, ge ba khōna ba ka

2129

9/7/52 WJ
TM.

nekella ba ta bo rwala, a góna laba.

4:30 Monyanya wa go beya moja-lefa. Bjale ba swanetše go tibišá ntona ya 'moto owe. Khoši e tilišwa ka thebego tha lethakori la khomo. Ntona e ka ya gona ya romfla motšeta wa yóna. Morumiwa yowe ke ditšébé tša go theletša thewe ba the bolabola-go. Bóna beng ba mneya ka mokhwa o ba tebago the-tswalo tha bóna.

4531 Go fo beya moja-lefa kante le go tibiše ba mošate. Go ka theke gwa khôbêga, ka gobane mowe monyanyeng wa bóna ba swanetše go bolaya kho o. Bjale khomo e swanetše go ba le lethakori. Ka go riale mowe ba ka ja lethakori ke molato. Molato wa góna o lifiwa ka khomo. Ge ba ka fo dira monyanya kante le o thaba khomo. Bjala ba ta dira. Bjala le bjóna no na le thebegô. Bjale ge ba ka fo nwa bjala bjowe kante le thebegô ba uti khwale. Go uti khwale ka gore ke molato. O swanetše go dira bjala bjo bontšá a yo lefa ka bjóna. Ge a thena mabêlé, o swanetše go lefa ka pudi goba dipudi tše pedi.

2130

4532 Motho a swanéla go dira monyanya kante le go botša ntona goba khoše. O swanetše go boga ba mošate. Bjale ba mošate ba ta roma motho wa go bóna monyanya owe. Ke ngwale ka gore ntona goba khoši, ka baka la gore ba bangwe ba ka fathe ga taolô ya ntona. Ba bangwe ba(nte le bô) ka fathe ga khoši. Ge a il a dira ka nté le bóna, motho yowe o na le molato ka baka la nyatšô.

4:35 Batho ba go dira monyanya kante le ga pegô. Batho bane ba bitšáwa bo-paka-bogofana. Ka go riale mowe khoši o swanetše go ba lifišá. Le ditaba tša bóna di a tswenya ge ba ile ba fapana. Khanthe ge ntona goba morumiwa wa khoro, ge a le góna, o ta ba lamolanya. Ka gobane le yéna ka moragô ga mo ba bolabotše, o ta lathéla lentšu. Gona le motho yo a belae-lago mabapile ngwana yo. Ge pelaélô e the góna, ke oka o ta ba botša gore re lebu, ile. Bjale go toya lehono le swanetše

2131

go mo swara ka diata tše pedi. Le wina o b thomohf ba ta go thomohabo. Mantšu a we a bolwabolwa ke ntona goba morumiwa. 4534(a) ka moragô ga lehu la mokolokoto, ba ile ba dira monyanya. Monyanya o we wa ba bina nau, o ile wa ba o mogolo. Monyanya e be e le wa go beiwa ga moja-lefa. Ka noka the-ana šokane ba ile ba ba gona. Mokolokoto ke leina. Bjale ke yena khogo-tswadi ya bona ba ga šokane.

2132

4535 Monna yo Makwale ahotsoka, ke yena yowe ya goba a lebella mmoto wa šalleng. Bjale ba epitša ka goreke bona ba ja šaai. Monna yowe o filo beya ke khoši batho ba tha kwane naš. Bjale ka tšatši lewe la monyanya, Makwale o ile a ya kante le go motliša. Ba we ba ga šokane ke ba ga makholo wa gwe. Ba ile ba botša moredi wa bona. Bjale yena a botša monna. Monna o ile a ya ka mokhwa owe. Ke noka ba napa ba hoala le go eša. Le ge a le nwe a ba ka ba motša, ba ile ba fo tšwela pele le modirô wa bona.

4536 Ba ile ba šupa Bogššš, gore ke yena moja-lefa le mong wa rena. Mowe monyanyang e be ba dirile bjala bjo buntši. Ba ile ba thaba le khono. Ba ja lethakori le bjala ba theke ba ntšha thelbe,š. Nama ya beta e ya begwa. Monna yola wa ntona le yena a ka a dišala moragô, o ile a fo ntšha natho a fo lebella. Ba ile ba thinya monyanya wa bona ka nwa. Natho ba khale e be ba ena le šole.

2133

4537 Khokhola a lwa le Mampenyane. Khokhola e be e le šole ya mmoto wa šalleng. Mampenyane e le šole ya khorong. Bjale ka tšatši lewe ba gathana mowe monyanyang wa ga šokane. Mampenyane o ile a seleka khokhola ka go etheta. A re ke nna Mampenyane wa tšhoši ya go loma, e we e ilego ya loma ba ga nkakalle wa bokone. Ba radi ba ile ba letša mefulukwane le go mokhanšle, go leboga theretš thagwe.

4538 Khokhola a re go yena toga o ba o etheta ga geno. Bjale moreti a re, khane ke a thinya. A re ke re toga. Monna

a re ke re toga. Moreti a re o nkholofetšeng, go toga gona nka theke ka toga ke tsa ra ke mona wa nate. Go bolabola ke go thinya thebaka, khokhola a thoma go thiya Mampenyane. Motelewa a tloga ka yena. Gwa swarana banna, dithekhwa tsa robaga. Ea re le theke la lamola, go gathane banna.

2134

4839 Mampenyane a fenywa khokhola nwa ya bona ba ile ba thoma ka moragô ga go ba tha tawa go nwa bjala. Mampenyane a fenywa khokhola ke merithi e nagolo. Mofenyiwa a kwa gore felo mo ke a swa, a mo swara ka letsogo. Bedi ga bona ba be ba gobatšane. Fela khokhola be a gobetše kudu. Khokhola ke moratho wa Makwale. Le foko le ile la ga bona. Bjale mogolo a re taba nka theke ka e khona ka baka la gore ke taba ya tšhingwana. Tšhingwana ke gore bana ba the lapa.

4840 Makwala a ya a bega taba mošate khorong, ya ga Motšabé. O ile a ifa taba khorong ka go kwa dipolabolo tsa mmago bona. Bjale ba mošata ba amogela molato owe. ba mo fa letšatši la go boya ka lona khorong. Ba roma motho wa go bitša Mampenyane. Morumiwa o ile a ya, a fitha a mmošaga gore ka tšatši la gore o wa nyakaga ka khorong. Monna a re ke a dikwa, ke tata. Le nna ke tha tšama ke tšibša ba gešu. Ke noka morumiwa a goma. A ya a botše ba mošate gore ke mmotšitše.

2135

4841 Letšatši la katholo. Bjale ka lona tšatši le la khoši e ba butšitšego gore bate ka lona, ba ile ba a ta ka lona. Khokhola o be a gopola gore molato o ifitše ke Mampenyane khorong. A makala ge ba re a bolabole. Monna a re, nna a ke tebe the we nka the bolabologo, ka baka la gore a ke tebe gore ke bitšetšwang mo khorong. Ditaba ke tšewe makwale. A re ke yena a gore re mmotšitše Mampenyane a te a kwe gore molato e be e lena, ge a mo gobatša ka mokhwa o. Khokhola a a re mogolo o na le phošo, ka baka la gore a wa mmošaga. Nna a ke ne molato le Mampenyane, ke dipšo tša dikhomo, e ngwe ya tšhabs a ena molato. Mampenyane le yena a tšama a na mola go

bolabotfego molebi.

4542 Makwale ke yo mogolo a ntéhe khomo a tswallé khoro. A re di a kwala a gore moradi wa maoto a ntéhe khaia molato. Ke maoto ang, goriale ke ba mofate ba outéifa Makwale. Go be gona le monyanya o mogolo moteng wa Sókane. Monyanya o we e be e le wa go supa moja-lefa. O theke wa pata pód ka tswéola. Le fa o wa go molato, o wa o ta be ya o re bega. Makwale a ntéhe khomo ya go tswalla khoro. Ke moka molato wa féla o eta méré.

2136

4543 Ba ga Sókane ba beiwa molato ke ba mofate. Makwale ba ile ba go bega monyanya o we wa bóna. O ile a gana. Bjale Sókane o diretšén, monyanya ka nte le go bega. Molato a o nya-ke ke motho. Sókane o are ke ile ka bega yéna mong wa rena. Mang? Makwale. Bjale o reng o re a wa ka wa bigiwa. Ke bolabola nnete a ba bega. Sókane a re nka re ke tha go bega wa la. Ke ile ga fo ta ka bumpja bjaka.

4544 Ba khoro ba ile ba bóna Makwale phóó. Ba go bigile, o be o ka theke wa fo ya bata go bega. Moratho wa go o bile o tfo lwa dintwa mowe monyanyeng wa bóna. Bjale ka ge o be o swanetée go tilo re bega ka pudi, bjale o itirile khošana. Lehono re go nyaka dipudi tée pedi. Ke gore pudi e la e gana ke pudi. wa ra ledimu le ja wena. Makwale o e thapetše madimu a tha mo lebana. Molato wa féla o eta mowe.

2137

4545 (b) Ba ga Sókane ba fašana ka moja-lefa. Motho yowe le muellego o fe éna moja-lefa. Moja-lefa ke ngwana wa Modome. Gotaba ngwana wa Madome bjang ka gobane Modome a tée-ya mosadi ga moslame wa gwe. A go khathalege le ge a tha tée-ya mosadi ga malome wa gwe, ke ngwana wa Sókane yo mogolo. Khofi a e ke e tswala khofi ga bedi. A ka motswale ga bedi ge mogolo a ile a hwa. Gona moratho a ka tée-ya legat la mogolo. Goba mosadi wa pele, a béléga ngwana a hwa. Bjale wa lapa le lenyana phela. Ba ile ba leka go bolabola ka thegae tra bóna tée ba éita.

4546 Ba di ina khorong ya Makwal-. Ba leka ka manta go dibola-
bola le gona tsa fite. Makwale a fitea taba yaya ka khorong
ya ga Mothabé. Ba ga motabé ba ye ba amofela taba. Ba re
o e o botse bafapani, ka tsatsi le gore ba tlogele mo khorong.
Ke moka a goma a ya a ba botse letatsi lewe ba swanetsego
go ba ka khorong ka lona.

2138

4547 Letatsi la katholo. Ka lona letatsi lewe yo mongwe le
yo mongwe o ile a ya mosata. Ba kopana ka moka. Bjale mudi
wa lekhota a thoma go bula lekhota. Lekhota ka moa le ile la
kholelwa ditsebe le melomo ke mudi wa lekhota. Bjale ba ga
Sokane le ka bolabola phapano ya lena.

4548 Thontosa a thoma go bolabola beladlo ya gwe. Nna ke
belaela bela ka nna ngwana wa leba lelenyana. Makholo mosadi
wa gwe ke Ntebu. Bjale o ile a belaga Madome le khaitsefi ya
gwe Ngwarokwane. Mosadi wa gwe wa bobedi ke Pulane ngwana
Maile. Ntebu le yena ke ngwana Maile. Bjale Pulane o tile mo
ka go tilo aefela rakhadi wa gwe. Bjale a hwetsana gore
Madome e thale yo monyana. Ke ge a dula le matwale wa gwe.
Bjale Madome a re go gola ba mo tseisa mosadi ga alefa. Bjale
ke re moja-lefa wa khoro ya ga Sokane ke ngwana wa Madome ka
baka la gore Madome o tswetse ke Sokane. Ngwana yowe a x
swanetse-go go ba moja-lefa ke ngwana wa Mokhadi ngwana Male-
sa. Ke moka ke feditse.

2139

4549 Dipolabolo tsa Patana. Patana ke rangwane wa moja-lefa
yowe ba mellego. Morena lekhota la ba-bina-tou. Mena re beila
moja-lefa wa rena ka molafo. Pulane ke mosadi wa Sokane ka go-
bane a ka a dula le Madome. Bjale bo-ngwetse bo ile bja fela
ya ba mosadi. Ke ge Pulane a belaga mogolo waka, badago yo
moja-lefa. Madome o tso tseya khorong e sele. Bjale khoro e
we e ka theke ya ba moja-lefa mo khorong g ya geu. Ke roka
ke feditse lekhota.

4550 Dipolabolo tsa Ngwarokwane. Nna ke ile ke gapeletse
go bolabola. Motrang o wa ba re go ke sepe moja-lefa, ke ile

ka áupa yo no morwa Mokhoko. Bjale monna yo mongwe o ile a ntšha lentšú, a re ke moja-lefa wa khoro tšaga Šokane ka moka. Bjale nna ke ile ka fetola ka gore wa laa la Pulane. Bjale barwa ba Pulane ba ganetše lentšú lewe. Ba re ke moja-lefa wa khoro tša ga Šokane ka moka. Nna a kaka ka tšwela pele le mantšú. Ke moka ke feditše.

2140 4551 Mmudi wa lekhota a re bolabola gore ya ga go khopoló e be e reng bjale ka ge ba ile ba go ganetša. Ngwana rokwane a re mo la e be e le nna monna moja-lefa e be e to ba nna. Mola mogolo waka Madome a be a tha phela tša tše ka moka e be di ka thebē bōna. Moja-lefa ke ngwana wa Madome, ka gobane ke ngwana wa Šokane yo mo olo. Bōna ba ka botša ngwana wa Madome gore a yo tšeya moradi ga Male a te a tiné molló. Ke moka a fetša dipolabola tšagwe a eta mowe.

4552 Lekhota la éma mole go bolabotšego khadi e kholo. Le a kwa lena bana ba Pulane, le ba banyana. Ngwana wa Pulane a ka theke a lomela ngwana wa Ntebu lerotae pele. Goloma ngwana wa Ntebu ka moragó gwa khōna go lōma wa Pulane. Taba-kholo ke go botša ngwana yowe motogolo wa ga Maleša gore a tšee moradi mowe go ratago lena. Yowe le mmeilego ke bogotši-wa-molló.

2141 4553 Lekhota la beya morwa okhadi Maleša go ba moja-lefa wa khoro tšaga Šokane. Barwa ba Pulane ba ile ba leka go nganga. Ngangó ya bōna go bile ya lefela. Ditaba tšaišwa thelebeng. Thelebe tha boya the remile ka gore, mowe lekhota le bolabotšego ko nnete go swanetše go ba bjale. Ge gona le taba ba swanetše go bolabolwa mowe khorong ya motogolo wa ga Maleša. Ge e šitile e khōne e ya ntoneng. Thontosa a ntšhe khomo a tawalle khoro. Ke moka a ntšha khomo e we. Molato wa bōna wa fela o e ta mowe.

4554 Lehu la ntona. Baróka, bare bana ba khoši re loba ka moka, ka gobane yo eta ba go khoši a re motebe. Annete ba

ger cc9

ba kwala, ka baka la gore khoši goba ntona ke batho ba ba
nago le basadi ba bantši. Bjale batho ba bantši ka ba mo
tebe ngwana wa moja-lefa. Ba ta mmōna tšatši lewe ba mo
šupago. Ntona ge e hwile ba swanetše go tibiša khoši lamogō
le mantana a mangwe. Ba yo mmoloka. Ka moragō ga thellō le
monyanya wa meriri ya mafellō, ba šuda yowe a ta go thiba ma-
dulō a mohu.

2142

4555 Monyanya wa tšhubi ya moja-lefa. Ba swanetše go bega
ka mošate monyanya owa. Mantona a mangwe ba tibišwa gore ba
be gōna, go tilo bōna moja-lefa yo moswa. A go thibelwe
motho, mang le mang ba ka ba gōna. Batho bawe ba goba ba
le ka fathe ga phušō ya gwe ba swanetše go tšwa ba rwele dipha-
fana tša mabjala. Ba yo bōna mon, wa bōna yo moswa.

4556 Barapiwa yo mongwe le yo mongwe o swanetše go ba gōna.
Ge motho a tha the ke a ba gōna, lentšu le swanetše go ba gōna.
Moba o roma motho yo a tilo go šma legatong la gwe le gōna go
tha lukile. Ge a ka fo dula kante le go roma motho goba lentšu
fša la go bola the the mo swerego, ntona e we e ya lwa. A ba
na taba naš. Ka dipelong tša bōna ba ta ba ba teba gore motho
yo o na le nwa nabō. Molato šna ba ka theke ba mo fa. Le
yēna o ta tšoga a tha šla ke taba ya mohuta o, a ba bitša ba
theke ba ya.

2143

4557 Barapiwa ba hwetšana wa bōna mogopo. Matswa-gutši ba ba
fa mogopo ka dikhorō tša bōna. Mong wa monyanya mo a ta thaba
o nyaka go bōna banna ba bagolo bawe ba rapilwešō. Bjale ka
moragō ga mo moja-lefa a šupilwē, ba bile ba mo laile, ba
tšena dijong. Go toša ka lōna tšatši lewe o tošetše go thabela
le bagwera ba gwe, o thepele le bakhalabje, bja mo laya re-
laš. O ba thanošetše ka lōna letšatši lewe la pelō ya gwe.
O dula ka gare ga bakhalabje o ja nabō o nwa nabō.

4558 Ntona e ngwe le engwe e fiwa mogogo wa yôna. Monyanaya o we ba bolaya khomo goba khomo tše bedi. Go ya ka mo kh'ri bja batho. Bjale pele ga gore ba tšene dinong, ba swanetše go ja tša go ja. Ge ba ka thôma ka dinô, bathomphegi ba ka theke ba ta ba ja gabote ka baka la ditagwa. Mantona ba beiwa ka mengwakon, ke moka ba fa ntona e ngwe le e ngwe mogogo wa yôna o tš tholla ba tšedi. Ka moragô ga mowe, ke moka ba fiwa mabjala, ba no ba fa ka mokhwa o la ba ba fago tša go ja. Bjona ba nvela ntš.

2144

4559 Ka mor gô ga mo ba feditše bjala, ke moka ba plal-kana. Yo mongwe le yo mongwe o ekela gae ga gwe. Ka moka ga bôna ba mmone moja-lefa. Ba bile ba teba le mmagwe gore ke mang. Ba palakane ba mo šietše molaô wa gore a theletše ba bagolo thewe ba the bolago.

4560 Ge ntona e rapilwe ya theke ya ba gôna. Mothomang o romela motho yowe a swanetšego go mo emela. Bjale megopo e we ya goba e lebane ntona e we, e fiwa yêna moemedi wa gwe. Moemedi ke gore o eme thebakeng tha ntona. Ke yêna yowe a ta yago a thalofetša ntona ka mokhwa o modirô o thebetšego ka ôna. Khoše yôna modiro wa yôna ke go romela motšeta. Fêla ntona e we ge e le e kholo gona a ka ya ge le baka le dumela.

2145

4561 Motho yo a ka fekudšivago ke wa lelokô la bo moja-lefa. Bôna ge ba tibišitšewé ka moka ga bôna ba swanetše go ba gôna. Ge a ka dula a theke a ba gôna, o swanetše go ba le lentšu. Ge a filô dula kanté le lentšu, ba swanetše go mo nyaka nnete. Ge a e fa mabaka a tha kwalego, ba swanetše go mmeya moloto. Ka lobane thewe a the hupilego a the tebe ke motho. Tha pelong ya tšwaledi, the t ba ke yêna mong tšwaledi. Ke gore molomo wa gwe o tšaletše fêla pelo e ya bolabola.

4562 Mogani wa go ya mowe monyenyeng wa tšhupô yo moja-lefa, ke modiri wa moferefere. A nyake go bôna ge ba beyo moja-lefa, ka baka la gore a di nyake. Gontšha, ala gore ka moragô a ka

eer 889

ba mmolai wa moja-lefa. Ke baka lewe a ka lifiśwago ka lōna.
 Khanthe motho le mo a tha di nyake o foya, go buife mōya
 wa mohu. Ke go riale mowe ba ke theke b' gopola tholō.
 4563 Taba e ya khañō ya go bōna ge ba beya moja-lefa, a ēe
 t'aba e we e kilego ya dirēga. Ba thaloša fēla gore ge motho
 a ile a fo dula kante le lebaka le le kwalago, motho yowe o
 swanetše go butšiswa, a be a beibe molato. Ka baka la gore a
 ba tšebe gore ka pelong ya gwe o hupileng. Bjale ba ta mmotša
 le gore ntwana a thegela ke the thenwe, re ta re ke wena o
 mmolallego. Ba mo lifiša ba dutši ba motša gore a ēe w'na
 thelo. Fēla ba ta dula ba mo lebeletše mekhwa le medirō.
 Tefō e ya ka manganga a motho. Ge kmotšo a thena manganga
 o beelwa thepa e nyana puī hoga dipudi tše pedi. Manganga
 a ja dipudi tše theano goba khomo.

2146

4564 Moja lefa wa mote. Ke gore monna o wa tšeya basadi ba
 bantši. Monna yowe e no ba motho fēla. O tšeya basadi ba
 bantši ka baka la mohumō bja ka lepeng lagwe. Bjale mote
 o we o swanetše goba le moja-lefa. Taba ya moja-lefa wa mte
 e ya bigiwa mošate fēla ge ba yo dira monyanya. Ba bega ka
 baka la gore monyanya o thepela le dintwa. Ka mošwana a ka
 šitwa go bolabola khorong. Ka gobane ba khoro ba ke re o
 morwa mang o fo dirago monyanya o thare botša.

4565 Ngaletšo ke phidišo. Ba ka mmotša gore the ela o
 athola bjale ka ge e le wena mong wa naga e. Ka baka lewe o
 swanetše go ntšha tha go rapela a r pele. Puī goba dipudi
 tše pedi ka mokhwa o we khoši a nyakago ka gōna.

2147

4566 Ge ba lapa lewe ka moka ba dumelana le moja-lefa. Mtona
 goba khoši ba ta kwana le ga na mowe tumelano ya bōna e nago
 gōna. Khan- ke mo bo morwa-rragwe ba dumelana ga mmōgō le di-
 khadi tša mote owe. Ba khoro a ba na taba ale taba ewe ya
 bōna. Khane ke ge bōna beng ba o kwana. Le ge ba ka fapana
 a gona taba, ke taba ya bōna ya mote. Le ge thebego tha le-

thakori goba bjala. Ba khôrô a bana taba le go ntšha motho wa khoro, gore a yo bôna.

2148

4567 Molebandi wa mote o khôfela monna wa khôrô gore a be gôna. Ntona goba khoši, ka baka la khoelô e we, ba ka roma motho gore a é. Bjale ba ta mmotšha gore o é o mo fê téa goja. Ge a ka boya a belafela, o tebe gore o na le molato. Motho yowe wa khoro o t ya féla ka bakala khopelô. Mong wa mote o ta hwetšana a thabile ka baka la monna yola wa mošate.

4568 Ba khôrô ba ka ditšena ga ba ile ba fa ana ka thegae tha bôna. Le gôna ba di bega. Bjale ba ditšena féla ka ketholô. Ramotwana yéna mowe monyanyeng o we wa bana ba gwe, o swanetše go ya goba go roma motho, ge ba ile ba mrega. O yé féla go bôna balebi. Ge ba ile ba the imegê gôna a ka theke a khôna goya. Féla ge ba ka ya ba dira dintwa mong wa mote o ba le molato.

4569 Go hupa monyanya. Dingaka téona a di nyake go theéla ke the thengwe. Motho yo mongwe le yo mongwe a nyake go dira thelô kante le gore é ngakeng. Ntona goba khoši la bathoféla. Ge ba nyaka go dira monyanya baswanetše go ya ngakeng. Ba yo phekôla go nyaka go kwa gore monyanya o ta thepela gabote. Le gore badimu ba belafela. Ngaka ke yôna e we e swanetšego go ba botšha tela ya thipidišô ya monyanaya wa bôna. P eko ya go hupa yôna ke molaš. O swanetše go beya pheko ya go hupa monyanay o we. Go hupa ke gore ik ba theke ba dira dintwa.

2149

4570 Ngaka ge e nyaka go ya e ya ya go hupa ka noši. Mo e bôna gore lebaka x a le gôna e ba fa pheko. Ke moka ya ba laeletša ka mokhwa o ba swanetšego go dira ka ôna. Ba swanetše go mo fa thelô bakeng tha pheko ela ya gwe. Mafellô a itaba téa puku a 4.

4571 Lethethô la di temana téa oudi ya 4. Ke le le latelanego ka mo fathe:

Pu u va 4.

4236 Temana ya 1: Molebandi wa dithobo moja-lefa a thešú a beiwa 1981.

ser 889

- 4276 Temana ya 2(a): Theilla goba monyanya wa lefa 2003.
- 4330 Temana ya 2(b): Mothahu, khoko le diphiri 2034.
- 2150 4392 Temana ya 3(c): Dinaka tša dikhomo a di lemele felo go thil 2061.
- 4426 Temana ya 4(d): Molomo wa badimu le go phasa 2078.
- 4498 Temana ya 3: Go bega mošate 2113.
- 4534 (a) Monyanya wa ka morošō ga lehu la Mokolokoto.
- 4545 (b) Ba ga Šokane ba fapana ka moja-lefa.

Lengolo la go tšwa go wena morena ke le hwetšane. Ke kwile gabote gore mangolo a bōna a go gatiša dithakadu ke bofora.

Ka di 8-4-1952, ka le bobedi ka nako ya 2.30 p.m. go ile gvana pulo ya thephōš'tha go diranyana le thefakō. Banna re ile ra tšwa ka menyvakong go khaoletša badiši. ba dikhomo. Madimabe a ile a ba godimu ga Mabule Mabekane, ntwana wa gwe o ile a tšeiwa ke mmeti. O bulukilwe ka 9-4-52. Ae tše re ilego ra di bōna.

END 889.